

ภาพประกอบที่ 4.4 รำวงเวียนครก

3. กลุ่มป้อน้ำร้อนบ้านพิต้า จากการลงไปจัดประชุมพูดคุยกับชาวบ้านหลายครั้งพบว่า ชาวบ้านส่วนหนึ่งสนใจและเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม และพร้อมกันมีความพยายามที่จะให้เกิดการบริหารจัดการในลักษณะของธุรกิจชุมชน หลังจากมีการพูดคุยจนมีคณะทำงานประสานเรื่องป้อน้ำร้อนเกิดขึ้น จึงได้นำคณะทำงานไปศึกษาดูงานที่ป้อน้ำร้อน รักขวาริน จังหวัดระนอง ทำให้ชาวบ้านมองเห็นถึงรูปแบบในการที่จะพัฒนาป้อน้ำร้อนให้มีสภาพที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประกอบกับในช่วงดังกล่าวนักศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้คัดเลือกป้อน้ำร้อนในการออกแบบพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงส่งผลให้ชุมชนนำแบบการพัฒนาที่ได้มาจัดทำโครงการต่อ ซึ่งขณะนี้อยู่ในช่วงดำเนินการ ขอสนับสนุนงบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) ชาวบ้านเกิดความต้องการในการจัดการทรัพยากรในชุมชน
- 2) การรวมตัวกันเพื่อต่อสู้/ต่อรองกับกลุ่มธุรกิจ
- 3) เกิดการฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวที่เคยพัฒนาไม่ถูกทาง

ภาพประกอบที่ 4.5 บ่อน้ำร้อน

4. กลุ่มร้านค้าชุมชน บ้านเปียนซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ตรงกลางของชุมชนกรุงชิง ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิงได้จัดสร้างตลาดกลางของชุมชนขึ้น และมีชาวบ้านส่วนหนึ่งนำอาหาร ขนมต่าง ๆ มาวางขายเป็นประจำอยู่แล้ว ทางทีมวิจัยจึงได้ไปร่วมประชุมกับหมู่บ้านและมีความเห็นว่า จะพัฒนาตลาดกลาง เพื่อรองรับและบริการให้กับนักท่องเที่ยว จึงได้มีการเตรียมการและทดลองการดำเนินการ ปรากฏว่ายังไม่เกิดผลเป็นที่น่าพอใจ เช่น การจัดการเรื่องขยะ ห้องน้ำ ห้องส้วม รวมถึงความหลากหลายของชนิดอาหาร และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปใช้บริการ จึงทำให้ต้องมีการมาพูดคุยและหาแนวทางกันต่อไป แต่ ทางหมู่บ้านได้มุ่งเน้นในเรื่องของเรียนรู้องค์กรชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) มีกลุ่มสนใจจริงอยู่น้อย
- 2) ชาวบ้านยังไม่พร้อมในการพัฒนาเรื่องการบริหารและความสะอาด
- 3) การนำเสนอข้อมูลขององค์กรในหมู่บ้าน

ภาพประกอบที่ 4.6 เรียนรู้องค์ชุมชน

5. กลุ่มเดินป่าสันเย็น เป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวกันมาก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ แต่จากการพูดคุยถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ทางกลุ่มก็เห็นด้วย และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมเดินป่าสู่สันเย็น ถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีศักยภาพที่สูงมาก ถ้ามีการวางแผนและบริหารจัดการอย่างดี และจากการพูดคุยทางทีมวิจัยและ นักวิชาการ จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จะเข้าไปสำรวจวางแผนในปี 2545 ซึ่งจะทำให้การเดินป่าสู่สันเย็นมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) แนวคิดของสมาชิกกลุ่มชัดเจน
- 2) เกิดการร่วมมือในการพัฒนาต่อไป
- 3) เกิดทางเลือกในกิจกรรมเดินป่าของภาคใต้

ภาพประกอบที่ 4.7 เติมน้ำสันเขื่อน

6. บ้านพักในสวนทุเรียน เป็นการรวมตัวกันของชาวบ้านหมู่ 6 บ้านปากลง ที่มีความต้องการในการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวในรูปของการให้บริการที่พัก ในรูปแบบของเต็นท์และ軒าภายในสวนทุเรียน มีกลุ่มแม่บ้านมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มชัดเจน รวมถึงการจัดการเรื่องผลประโยชน์ มีการขยายกิจการของกลุ่มไปสู่กิจการอย่างอื่น เช่น สหกรณ์ร้านค้า จึงทำให้เห็นถึงพัฒนาการของกลุ่มตลอดเวลา แต่การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านส่วนอื่นเข้ามาเป็นสมาชิก ยังมีอยู่ค่อนข้างน้อย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) ชาวบ้านมีความเข้าใจเรื่องท่องเที่ยวดีขึ้น
- 2) มีการให้บริการที่มากขึ้นตามลำดับ
- 3) การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านส่วนอื่นเข้ามาร่วม
- 4) เกิดการใช้ประโยชน์จากผืนดินที่ค้ำค่าขึ้น

ภาพประกอบที่ 4.8 บ้านพักในสวนทุเรียน

7. กลุ่มชุมชนคนรักซ์ป่า เป็นหมู่บ้านซึ่งอยู่ไกลสุดของตำบลกรุงชิง มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามคือ ป่าประ น้ำตกธารลอด และที่น่าสนใจที่สุดคือกว่าครึ่งหนึ่งของหมู่บ้านเป็นอดีตผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงทำให้มีเรื่องราวที่น่าสนใจในเรื่องวิถีคิด วิถีปฏิบัติในการดูแลรักษาป่า การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เป็นหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้า จากการได้ลงไปประชุมกับชาวบ้าน ผู้นำชาวบ้านหลายครั้ง ทำให้บางส่วนสนใจที่จะดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวอีกบางส่วนไม่เห็นด้วย บางส่วนต้องการทำเป็นธุรกิจส่วนตัว จึงส่งผลให้เกิดการรวมตัวที่ยากพอสมควร ประกอบกับมีปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน ค่อนข้างชัดเจน จึงทำให้การรวมตัวกันของชาวบ้านบางส่วนจึงไม่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนพอ

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดกลุ่มสนใจภายในชุมชน บางส่วน
- 2) ชุมชนเริ่มเห็นคุณค่าถึงเรื่องราวที่ตนเองเคยร่วมกันต่อสู้กับฝ่ายบ้านเมืองมาก่อน
- 3) เห็นความขัดแย้งที่มีอยู่ภายในชุมชน อย่างชัดเจน และมีความซับซ้อนมาก

ภาพประกอบที่ 4.9 ชุมชนคนในป่า

8. กลุ่มท่องเที่ยวป่าประ ป่าประเป็นป่าของชุมชนที่มีอาณาเขตหลายพันไร่ เป็นป่าที่ชุมชนใช้ประโยชน์ในการเก็บลูกประมาขาย และในช่วงที่ป่าประเปลี่ยนสี (ผลัดใบ) ก็จะมีคนมาเที่ยวชมมาก (เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม) ส่วนในช่วงเทศกาลเก็บลูกประก็เป็นช่วงที่จะเห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านในการพึ่งพาป่า ประกอบกับในปัจจุบัน ทางอุทยานแห่งชาติเขานัน (หน่วยห้วยเลข) ได้ออกแบบเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าประขึ้น จึงเป็นโอกาสที่จะเปิดโอกาสให้องค์กรของชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม จากการดำเนินการวิจัยกับชาวบ้าน พบว่ามีชาวบ้านและผู้นำทางบางท่านเห็นด้วยกับ กิจกรรมท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง แต่ยังคงพัฒนารูปแบบกลุ่ม ความรู้ความเข้าใจ อีกระยะหนึ่ง

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) พื้นฟูแนวคิดการดูแลป่าโดยชุมชน
- 2) กลุ่มคนสนใจจำนวนหนึ่ง
- 3) เกิดการร่วมมือระหว่างชุมชนกับอุทยานแห่งชาติเขานัน

ภาพประกอบที่ 4.10 กลุ่มป่าประ

9. กลุ่มบ้านพักริมน้ำ หมู่ที่ 9 เป็นหมู่บ้านเกิดใหม่ เมื่อไม่นานมานี้ จากการลงไปสำรวจพื้นที่ พบว่าบริเวณสระน้ำของหมู่บ้านมีความสวยงาม มีความเหมาะสมในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว หลังจากนั้นได้ไปร่วมประชุมพูดคุยกับชาวบ้าน ถึงการดำเนินการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งชาวบ้านเห็นด้วย ตอนนี้จึงอยู่ในขั้นตอนการรวบรวมสมาชิก และการหารูปแบบการพัฒนาที่พักเชิงนิเวศ (Eco lodge) อยู่

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดแนวคิดว่าใช้ประโยชน์จากสระน้ำที่เพิ่มคุณค่ามากขึ้น
- 2) เกิดการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชน ที่สนใจเรื่องท่องเที่ยว
- 3) ชาวบ้านเกิดแนวคิดในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนขึ้น

10. ล่องแก่งคลองกลาย ซึ่งดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง ร่วมกับชาวบ้าน เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นอันดับแรกของการท่องเที่ยวตำบลกรุงชิง (2538) เป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนที่มากพอประมาณ จากการลงไปพูดคุยกับผู้บริหารล่องแก่ง สมาชิกฝายจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ปัญหาซึ่งกันและกัน เกิดวิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการรวมกลุ่มเพื่อคัดค้าน กลุ่มธุรกิจจากภายนอกที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมล่องแก่ง เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้ให้บริการมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดการพัฒนารูปแบบการบริการที่ดีขึ้น
- 2) มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งขึ้น เพื่อรวมพลังกันพิทักษ์ผลประโยชน์ให้กับชุมชน
- 3) สร้างรายได้ให้กับชุมชนทั้งตำบลโดยอ้อม ในรูปของรายได้ที่เข้าสู่ อบต. และรายได้ที่เกิดขึ้นกับชาวบ้าน

ภาพที่ 4.11 ล่องแก่งคลองกลาย

1.4 **วัตถุประสงค์ข้อที่ 4** การบูรณาการแผนแม่บท การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง แผนแม่บทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในพื้นที่ตำบลกรุงชิงโดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นผู้ศึกษา มีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่พบคือ 1) ต่างคนต่างจัดทำแผนของแต่ละคน 2) ไม่เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมและยอมรับกัน 3) ไม่สามารถนำแผนสู่การปฏิบัติการได้ จึงทำให้ทีมวิจัยนำแผนของหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นมาบูรณาการโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องในชุมชน จึงทำให้เกิดแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนกรุงชิงขึ้น ดังนี้

แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่กรุงชิง

1. การท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงชิง

กรุงชิงมีลักษณะทางทรัพยากรและรูปแบบการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับคีรีวง คือเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่ให้บริการรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มุ่งเน้นท่องเที่ยวที่ต้องการความสงบ มีความเป็นส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายปานกลาง – ต่ำ มีกิจกรรมในการพักผ่อน การเล่นน้ำตก เป็นธรรมชาติ สอนกิจกรรมการศึกษาดูงานธรรมชาติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกิจกรรมพิเศษ แต่พื้นที่กรุงชิง ยังมีอัตราการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวต่ำกว่าพื้นที่คีรีวง การพัฒนาการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการยกระดับการบริการสูงกว่าคีรีวง จึงเป็นโอกาสดีที่จะสามารถรักษาสีเขียวแวดล้อมไว้ได้

ในช่วงปี พ.ศ. 2544 กรุงชิงมีสถานบริการที่พัก 5 แห่ง กระจายอยู่ทั่วไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่ หน้าไพรวัลย์ รีสอร์ท, สวนผักฟ้า รีสอร์ท, กรุงชิงฮิลล์ รีสอร์ท, วังศิลา รีสอร์ท และที่พักของอุทยานแห่งชาติ ปัญหาสำคัญที่พบในพื้นที่กรุงชิง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาจากสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่กระจายทั่วไปในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการติดต่อประสานงาน การจัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการจัดระบบบริการต่าง ๆ เช่น บริการมัคคุเทศก์ ฝัพาย ลูกหาบ การให้บริการร้านค้าและอาหาร ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ เป็นต้น รวมถึงการขาดระบบการจัดเก็บมูลฝอย ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบโทรศัพท์

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่กรุงชิง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และเป็นนักเรียนนักศึกษา มีอายุเฉลี่ย 15 – 16 ปี ร้อยละ 71 เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ยังไม่มีรายได้หลัก ถึงร้อยละ 54 ซึ่งมีกำลังในการซื้อบริการต่ำ นอกจากนี้ยังเป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 73

นอกจากนี้พื้นที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวของกรุงชิง ส่วนใหญ่เคยเป็นพื้นที่ซึ่งชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้ประโยชน์มาก่อนที่จะมีการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ดังนั้น ในการกำหนดวิสัยทัศน์ และการวางแผนการพัฒนา จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีรูปแบบและเงื่อนไขในการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่กรุงชิง จากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การบริหารจัดการ การบริการและการตลาด พบว่ามีขีดความสามารถอยู่ในระดับต่ำ จำเป็นต้องมีการจัดการเพื่อเพิ่มระดับขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และรักษาระดับการขยายตัวในระดับพอสมควร พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ทั้งถึงและยั่งยืนต่อไป

2. กรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกรุงชิง ระยะ 20 ปี

ชุมชนกรุงชิง มีวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาธรรมชาติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเท่าที่จำเป็น และมีการจัดการในรูปแบบของธุรกิจชุมชนมีส่วนร่วมตามศักยภาพในทุกระดับ

2.2 พันธกิจการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกรุงชิง

2.2.1 กำหนดให้พื้นที่กรุงชิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีการกำหนดขอบเขตการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน

2.2.3 มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของท้องถิ่น

2.2.4 มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบธุรกิจชุมชน ที่มุ่งเน้นความมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และมีองค์กรประสานงานหลักด้านการบริหารจัดการ

2.3 เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกรุงชิง

2.3.1 มีข้อตกลงร่วมกันในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 คงไว้ซึ่งสภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน

2.3.3 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

2.3.4 มีการบริหารจัดการในรูปแบบธุรกิจชุมชน ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดอาชีพและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและทั่วถึง ตลอดจนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน

3. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.1 จุดแข็งของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.1.1 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงชิง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ มีการดูแลและการอนุรักษ์ที่ดี

3.1.2 มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน

3.1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง

3.1.4 ชุมชนมีความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง

3.2 จุดอ่อนของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.2.1 ขนาดหน่วยงานหรือองค์กรหลักที่มารับผิดชอบในการวางแผนงาน การบริหารจัดการ การบริการ รวมถึงการเตรียมความพร้อมและการประสานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนกรุงชิง

3.2.2 การบริหารจัดการภายในศูนย์บริการการท่องเที่ยวกรุงชิงขาดประสิทธิภาพ

3.2.3 ระบบการติดต่อสื่อสาร โทรศัพท์รวมทั้งภายในและภายนอกชุมชนไม่มีประสิทธิภาพและไม่ทั่วถึง

3.2.4 ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอและไม่ถูกหลักสุขาภิบาล โดยเฉพาะห้องน้ำ และห้องอาบน้ำ

3.2.5 ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ ขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.2.6 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ไม่เป็นที่รับรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

3.2.7 ผู้ให้บริการท่องเที่ยวขาดทักษะการให้บริการ การให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และการดูแลความปลอดภัย

3.2.8 ไม่มีป้ายบอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

3.2.9 หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ขาดความรู้ในด้านการบริหารจัดการ การบริการ การตลาด การประชาสัมพันธ์ และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2.10 ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน

- 3.2.11 ขาดสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- 3.2.12 ไม่มีร้านค้าและร้านอาหารรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- 3.2.13 ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในกรุงชิง
- 3.2.14 ไม่มีระบบการขนส่งติดต่อภายในระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงชิง

3.3 โอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 3.3.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน
- 3.3.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแผนงานและนโยบายหลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 3.3.3 มีข้อมูลและกรณีศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กรุงชิง
- 3.3.4 มีความตื่นตัวเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเพื่อขยายองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง
- 3.3.5 มีนักธุรกิจจากภายนอกให้ความสนใจเข้ามาลงทุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา
- 3.3.6 สถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว มีกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่

3.4 อุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 3.4.1 ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการบริหารจัดการท่องเที่ยว ระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.4.2 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. แผนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระยะ 5 ปี

แผนกลยุทธ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่กรุงชิงนั้น มุ่งเน้นในด้านการควบคุมและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นโครงการที่ควรดำเนินงานในระยะ 5 ปี เป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วย แผนงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แผนงานด้านบริการ และจัดการท่องเที่ยว แผนงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน แผนงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ แผนงานด้านประเมินผล

4.1 แผนงานด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- 4.1.1 โครงการปรับปรุง / พัฒนา ทะเลหมอกเขาเหล็ก
- 4.1.2 โครงการปรับปรุง / พัฒนา เส้นทางศึกษาธรรมชาติถ้ำลอด
- 4.1.3 โครงการพัฒนาบ่อน้ำร้อน บ้านพิดำ
- 4.1.4 โครงการปรับปรุง / พัฒนา ร้านค้าชุมชนบ้านเปียน
- 4.1.5 โครงการปรับปรุง / พัฒนา ถ้ำหงส์

- 4.1.6 โครงการปรับปรุง เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง
- 4.1.7 โครงการปรับปรุง / พัฒนา ห้องน้ำ และห้องอาบน้ำ
- 4.1.8 โครงการฟื้นฟู วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น
- 4.1.9 โครงการพัฒนา เส้นทางเดินป่าสันเขิน
- 4.1.10 โครงการพัฒนา ที่พักเชิงนิเวศ บ้านห้วยแห้ง
- 4.1.11 โครงการพัฒนา วังปลา บ้านปากลง
- 4.1.12 โครงการพัฒนา เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ป่าประ
- 4.1.13 โครงการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ห้วยตง
- 4.1.14 โครงการปรับปรุงและพัฒนา การล่องแก่งคลองกลาย
- 4.1.15 โครงการพัฒนา เส้นทางศึกษาธรรมชาติคลองกลาย
- 4.1.16 โครงการจัดทำป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว
- 4.1.17 โครงการพัฒนา กิจกรรมเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.2 แผนงานด้านการบริหารจัดการ

- 1) โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลกรุงชิง
- 2) โครงการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลและศูนย์ประสานงานกรุงชิง
- 3) โครงการจัดทำข้อบังคับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรุงชิง
- 4) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ประสานงานการท่องเที่ยว
- 5) โครงการศึกษาและรวบรวมประวัติและข้อมูลชุมชน
- 6) โครงการให้การอบรมเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา
- 7) โครงการรณรงค์การลดขยะจากนักท่องเที่ยว
- 8) โครงการปรับปรุงระบบโทรศัพท์ในชุมชน

4.3 แผนงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

- 4.2 โครงการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
- 4.3 โครงการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มองค์กรชุมชน
- 4.4 โครงการศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ
- 4.5 โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 4.6 โครงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน
- 4.7 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 4.8 โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชน
- 4.9 โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์

4.4 แผนงานด้านตลาดและประชาสัมพันธ์

- 1) โครงการพัฒนาทักษะด้านการตลาด
- 2) โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์
- 3) โครงการเทศกาลท่องเที่ยวประจำปี
- 4) โครงการจัดนิทรรศการการท่องเที่ยวนอกพื้นที่
- 5) โครงการท่องเที่ยวชุมชนโดยสื่อมวลชน
- 6) โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวนอกพื้นที่
- 7) โครงการจัดทำสื่อทางอินเทอร์เน็ต

4.5 แผนงานด้านการประเมินผล

- 1) โครงการประเมินผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว
- 2) โครงการติดตามและประเมินผลทางธุรกิจท่องเที่ยว
- 3) โครงการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวของชุมชน
- 4) โครงการประเมินผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม
- 5) โครงการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะต่อไป

ภาพประกอบที่ 4.12 การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง

ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	ประมาณการงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
1. แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
1) โครงการปรับปรุงทะเลหมอกเขาเหล็ก	หมู่ 1	ปีที่ 1	150,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2) โครงการปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ถ้ำลอด	หมู่ 2	ปีที่ 2	100,000	"	"
3) โครงการพัฒนาบ่อน้ำร้อนบ้านพันตา	หมู่ 3	ปีที่ 1	300,000	"	"
4) โครงการพัฒนาร้านค้าชุมชน	หมู่ 4	ปีที่ 1	400,000	"	"
5) โครงการปรับปรุง / พัฒนา ถ้ำหงส์	หมู่ 3	ปีที่ 1	200,000	"	"
6) โครงการปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ น้ำตกกรุงชิง	หมู่ 3	ปีที่ 1	150,000	"	"
7) โครงการพัฒนาห้องอาบนำ / ห้องนำ	หมู่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	ปีที่ 1	300,000	"	"

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง

ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	ประมาณการงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
8) โครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น	หมู่ 2, 8	ปีที่ 1	100,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, สำนักงานจังหวัด
9) โครงการพัฒนาเส้นทางเดินป่าสันเขิน	หมู่ 5	ปีที่ 2	200,000	"	"
10) โครงการพัฒนาที่พักเชิงนิเวศบ้านห้วยแห้ง	หมู่ 9	ปีที่ 1	300,000	"	"
11) โครงการพัฒนาวังปลา บ้านปากกลาง	หมู่ 6	ปีที่ 2	150,000	"	"
12) โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าประ	หมู่ 8	ปีที่ 1	100,000	"	"
13) โครงการพัฒนาค่ายประวัติศาสตร์บ้านห้วยดง	หมู่ 7	ปีที่ 1	100,000	"	"
14) โครงการปรับปรุงกิจกรรมล่องแก่งคลองกลาย	หมู่ 3	ปีที่ 1	500,000	อบต. กรุงชิง	"
15) โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติคลองกลาย	หมู่ 6	ปีที่ 3	200,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	"

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง

ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	ประมาณการงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
2. แผนงานด้านบริหารจัดการ					
1) โครงการศึกษาเพื่อจัดทำคู่มือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรุงชิง	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1	300,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักงานจังหวัด
2) โครงการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลและศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว	หมู่ 2	ปีที่ 1	500,000	"	อบต. กรุงชิง
3) โครงการจัดทำข้อบังคับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1	50,000	"	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักงานจังหวัด
4) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ประสานงาน	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1	70,000	"	"
5) โครงการศึกษาเพื่อจัดทำประวัติชุมชน	ต.กรุงชิง	ปีที่ 2	200,000	"	"
6) โครงการจัดอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1 - 5	300,000	"	"

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง
ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	ประมาณการงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
7) โครงการรณรงค์ลดขยะจากนักท่องเที่ยว	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1 - 5	300,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักงานจังหวัด
8) โครงการปรับปรุงระบบโทรศัพท์	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1	-	"	"
2. แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
1) โครงการประชาสัมพันธ์พื้นที่การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1	70,000	"	"
2) โครงการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรชุมชน	หมู่ 1 - 9	ปีที่ 1	100,000	"	"
3) โครงการศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ	ต.กรุงชิง	ปีที่ 1 - 3	150,000	"	"
4) โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน	หมู่ 4	ปีที่ 1	50,000	"	"
5) โครงการจัดท้าวัดดูอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม	หมู่ 1 - 9	ปีที่ 1 - 5	200,000	"	"

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรูซิง

ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	งบประมาณ ประจำปี	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
6) โครงการอบรมกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	หมู่ 4	ปีที่ 1 – 5	300,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรูซิง	อบต. กรูซิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักงานจังหวัด
7) โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชน	หมู่ 1 – 9	ปีที่ 1 – 5	300,000	"	"
8) โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และยุวมัคคุเทศก์	ต.กรูซิง	ปีที่ 1 – 3	200,000	"	"
3. แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
1) โครงการพัฒนาทักษะด้านการตลาด	ต.กรูซิง	ปีที่ 1 – 5	200,000	"	"
2) โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์	ต.กรูซิง	ปีที่ 1 – 5	300,000	"	"
3) โครงการจัดเทศกาลท่องเที่ยวประจำปี	ต.กรูซิง	ปีที่ 1 – 5	300,000	"	"
4) โครงการจัดนิทรรศการนอกพื้นที่	ต.กรูซิง	ปีที่ 1 – 5	200,000	"	"

แผนแม่บทชุมชน
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง

ระยะเวลา พ.ศ. 2545 – 2550

แผนงาน / โครงการ	สถานที่	ระยะเวลา	ประมาณการงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ	หน่วยงานสนับสนุน
5) โครงการท่องเที่ยวชุมชนโดยสื่อมวลชน	กรุงชิง	ปีที่ 3 – 5	150,000	เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง	อบต. กรุงชิง, ททท., มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
6) โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานนอกพื้นที่	จ. นครศรีฯ	ปีที่ 3	500,000	"	สำนักงานจังหวัด
7) โครงการจัดทำสื่อทางอินเทอร์เน็ต	ต. กรุงชิง	ปีที่ 3	100,000	"	"
4. แผนงานด้านการการประเมินผล					
1) โครงการประเมินผลกระทบท่อแหล่งท่องเที่ยว	ต. กรุงชิง	ปีที่ 2 – 5	15,000	"	"
2) โครงการประเมินผลทางเศรษฐกิจ	ต. กรุงชิง	ปีที่ 2 – 5	150,000	"	"
3) โครงการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวของชุมชน	ต. กรุงชิง	ปีที่ 3	100,000	"	"
4) โครงการศึกษาผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม	ต. กรุงชิง	ปีที่ 3 – 5	150,000	"	"
5) โครงการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะต่อไป	ต. กรุงชิง	ปีที่ 5	100,000	"	"

รายละเอียดโครงการ

แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการศึกษาฐานเพื่อพัฒนาบ่อน้ำร้อนและกิจกรรมล่องแก่ง

หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยทางเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง ได้เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของพี่น้องประชาชนในตำบลกรุงชิง เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนบ้านพิดำ และกิจกรรมล่องแก่งคลองกลาย หมู่ที่ 3 ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอชนพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีชาวบ้านร่วมกันที่จะพัฒนาบ่อน้ำร้อน ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีรูปแบบที่ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ ตามหลักการพัฒนาบ่อน้ำร้อนที่เหมาะสม

ในการนี้จึงจัดโครงการเพื่อนำชาวบ้านไปดูงานรูปแบบการพัฒนาและจัดการบ่อน้ำร้อนใน จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ และกิจกรรมล่องแก่งหินเพิง จังหวัดปราจีนบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ชาวบ้านได้รูปแบบการพัฒนาบ่อน้ำร้อน
2. เพื่อให้ชาวบ้านได้รูปแบบการจัดการบริหารบ่อน้ำร้อนและการล่องแก่ง
3. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ระยะเวลาในการดูงาน

ในระหว่างวันที่ 26 – 30 กันยายน 2545

สถานที่ดูงาน

1. บ่อน้ำร้อนแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง
2. บ่อน้ำร้อนสันกำแพง บ่อน้ำร้อนรุ่งอรุณ จังหวัดเชียงใหม่
3. การล่องแก่งหินเพิง จังหวัดปราจีนบุรี

งบประมาณและรายละเอียดงบประมาณ

1. ค่าเช่ารถตู้วันละ 1,500 บาท	เป็นเงิน	10,500 บาท
2. ค่าน้ำมัน 7 วัน ๆ ละ 1,000 บาท	เป็นเงิน	7,000 บาท
3. ค่าที่พัก 6 คืน ๆ ละ 2,000 บาท	เป็นเงิน	12,000 บาท
4. ค่าอาหารรวม 16 มื้อ จำนวน 12 คน มื้อละ 70 บาท	เป็นเงิน	13,440 บาท
5. ค่าตอบแทนสถานที่ดูงานและการประสานงาน	เป็นเงิน	4,000 บาท
รวมเป็นเงิน		46,940 บาท

หมายเหตุ สามารถถัวเฉลี่ยกันได้ทุกรายการ

จำนวนผู้เข้าร่วม

1. สมาชิกบ่อน้ำร้อน	8	คน
2. สมาชิก อบต. กรุงชิง	1	คน
3. ผู้จัดการเครือข่าย	1	คน

กำหนดการดูงาน

วันที่ 26 กันยายน 2545	เดินทางจากกรุงชิงเข้ามิด ถึงปลายโพงพางช่วงเย็น
กลางคืนพักที่ปลายโพงพาง 1 คืน
วันที่ 27 กันยายน 2545	ออกเดินทางสู่จังหวัดเชียงใหม่ พักเชียงใหม่ 1 คืน
วันที่ 28 กันยายน 2545	ช่วงเช้าดูงานบ่อน้ำร้อนสันกำแพง และรุ่งอรุณ
ช่วงบ่ายเดินทางสู่จังหวัดลำปาง กลางคืนพักลำปาง 1 คืน
วันที่ 29 กันยายน 2545	ช่วงเช้าดูงานบ่อน้ำร้อนแจ้ซ้อน
ช่วงบ่ายเดินทางกลับจังหวัดนครนายก
กลางคืนพักท่าด่านโฮมสเตย์
วันที่ 30 กันยายน 2545	กลางวันดูกิจกรรมล่องแก่งหินเพิง
ช่วงบ่ายเดินทางกลับนครศรีธรรมราช
เดินทางถึงบ้านโดยสวัสดิภาพ

กำหนดการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชาวบ้านเกิดความรู้ และประสบการณ์มากขึ้น
2. เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เกิดรูปแบบในการพัฒนาบ่อน้ำร้อนต่อไป

ลงชื่อ

(นายเชาวลิต สิทธิฤทธิ์)

ผู้จัดการเครือข่าย

แผนงานด้านบริหารจัดการ

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ตำบลกรุงชิง

1. ชื่อโครงการ พัฒนาคุณภาพผู้ให้บริการการท่องเที่ยว

2. หลักการและเหตุผล

ในการจัดการ และบริการเรื่องการท่องเที่ยวในปัจจุบันสิ่งหนึ่งที่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ คุณภาพของผู้ให้บริการ เช่น ปัญหาของคุณภาพ มัคคุเทศก์ ฝีพาย คนทำอาหาร กลุ่มผู้ขนส่ง กลุ่มของที่ระลึก กลุ่มลูกหาบ ที่ผ่านมายังไม่เป็นที่ประทับใจของผู้ใช้บริการ

จึงจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนา เป็นการเฉพาะในแต่ละกลุ่มไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ให้บริการ
- 3.2 คุณภาพของผู้ให้บริการเป็นมืออาชีพมากขึ้น
- 3.3 การท่องเที่ยวในตำบลกรุงชิง สมบูรณ์แบบขึ้น

4. เป้าหมาย

- 4.1 สมาชิกชมรม 95 คน ได้รับความรู้และประสบการณ์
- 4.2 ประชาชนผู้สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นเวลา 5 เดือน นับตั้งแต่อนุมัติโครงการ

6. วิธีการดำเนินการ

- 6.1 เขียนโครงการ
- 6.2 เสนอโครงการ
- 6.3 ดำเนินการตามโครงการ เช่น สัมมนาแต่ละกลุ่ม ฐานนอกสถานที่

7. สถานที่ดำเนินการ

อุทยานแห่งชาติเขาลง (น้ำตกกรุงชิง)

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลกรุงชิง

9. งบประมาณ

จากงบอุดหนุน ปี 2545 จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 70,000 บาท

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 ผู้ให้บริการมีคุณภาพที่ดีขึ้น
- 10.2 นักท่องเที่ยวประทับใจมากขึ้น
- 10.3 เกิดการกระจายรายได้ขึ้นในชุมชน

ลงชื่อ	ผู้เห็นชอบโครงการ	ลงชื่อ	ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวจันทิมา ศรีนรินทร์)		(นายชาวลิต สิทธิฤทธิ์)	
ประธานกรรมการบริหาร อบต. กรุงชิง		ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง	
		ลงชื่อ	ผู้ตรวจสอบโครงการ
		(นายสมโชค อินรงค์)	
		สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	
		เขตอำเภอнопิตำ	
		ลงชื่อ	ผู้อนุมัติโครงการ
		(นายวิฑูรย์ เดชเดโช)	
		นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	

แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลกรุงชิง

1. ชื่อโครงการ จัดทำป้ายข้อมูลและป้ายบอกเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยว ตำบลกรุงชิง

2. หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่ ตำบลกรุงชิงได้เปิดให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเมื่อประมาณ ปี 2539 ที่ผ่านมา แต่ปรากฏว่าสิ่งหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นรูปแบบ คือ ป้ายข้อมูล รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง และป้ายบอกระยะทางในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันได้ทำให้เกิดปัญหาการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

จึงจำเป็นต้องเริ่มดำเนินการให้มีป้ายข้อมูลรายละเอียด และป้ายบอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวทั้งตำบลกรุงชิง

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทาง
- 3.2 แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์แบบขึ้น
- 3.3 เกิดภาพพจน์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว

4. เป้าหมาย

- 4.1 จัดทำป้ายข้อมูล และป้ายบอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวทั้งตำบลกรุงชิง
- 4.2 นักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากขึ้น และเกิดความประทับใจ

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นเวลา 5 เดือน หลังจากอนุมัติโครงการ

6. วิธีดำเนินการ

- 6.1 สรุปรวข้อมูลรายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว
- 6.2 เขียนโครงการ
- 6.3 เสนอโครงการ
- 6.4 ดำเนินการตามโครงการ

7. สถานที่ดำเนินการ

ในพื้นที่ทั้งตำบลกรุงชิง

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง

9. งบประมาณ

จากงบอุดหนุนปี 2545 จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 70,000 บาท

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกและเข้าใจ

10.2 ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวสมบูรณ์ขึ้น

10.3 นักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากขึ้น

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวจันทิมา ศรีนุรัตน์)

(นายเขาวลิต สิทธิฤทธิ์)

ประธานกรรมการบริหาร อบต. กรุงชิง

ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง

ลงชื่อ

ผู้ตรวจสอบโครงการ

(นายสมโชค อึ้งรงค์)

สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตอำเภอнопิตำ

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายวิฑูรย์ เดชเดโช)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาสวนสมุนไพรเพื่อการเรียนรู้ถ้ำลอด

1. ชื่อโครงการ พัฒนาสวนสมุนไพรเพื่อการเรียนรู้ ถ้ำลอด หมู่ที่ 2 ตำบลกรุงชิง

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากปัญหาเรื่องสุขภาพในปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และแนวทางแก้ไขในปัจจุบันก็มุ่งเป็นไปที่ใช้แนวทางการรักษาสมัยใหม่ ทำให้ชุมชน และสังคมโดยภาพรวมต้องเสียดุลการค้าในการจัดซื้อเวชภัณฑ์ยาจากต่างประเทศมากมาย โดยลืมนึกถึง ภูมิปัญญาของชุมชนซึ่งมีมาก่อนหน้านั้นในเรื่องของการใช้สมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

ประกอบกับทางสำนักสงฆ์ถ้ำลอด บ้านห้วยพาน หมู่ที่ 2 ตำบลกรุงชิง ได้จัดสร้างสวนสมุนไพรมาก่อนหน้านี้ แต่ขาดการพัฒนาและศึกษา ถึงประโยชน์ที่แท้จริงเพื่อนำมาใช้ในอนาคต

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 มีการพัฒนาสวนสมุนไพรต่อไปโดยไม่ขาดช่วง
- 3.2 มีการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 3.3 เป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรเพื่อศึกษาเรียนรู้

4. เป้าหมาย

- 4.1 มีการแปรรูปสมุนไพรใช้ในชุมชน
- 4.2 มีผู้สูงอายุเป็นควมร่วมโครงการ 70 คน
- 4.3 มีแหล่งรวบรวมและให้บริการแพทย์แผนไทย

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นระยะเวลา 12 เดือน นับตั้งแต่เริ่มอนุมัติโครงการ

6. วิธีการดำเนินการ

- 6.1 เขียนโครงการ
- 6.2 เสนอโครงการ
- 6.3 ดำเนินการตามแผนงาน

7. สถานที่ดำเนินการ

สำนักสงฆ์ถ้ำลอด หมู่ที่ 2 ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง กลุ่มสมุนไพร่ หมู่ที่ 2

9. งบประมาณ

จากงบประมาณเงินอุดหนุนประจำปี 2545 จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
จำนวน 120,000 บาท

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 เกิดสวนสมุนไพรที่สมบูรณ์แบบ
- 10.2 เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรม
- 10.3 เกิดการใช้สมุนไพรในชุมชนอย่างจริงจัง
- 10.4 เกิดแหล่งศึกษาเรียนรู้
- 10.5 เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

ลงชื่อ	ผู้เห็นชอบโครงการ	ลงชื่อ	ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวจันทิมา ศรีนุรัตน์)		(นายเชาวลิต สิทธิฤทธิ์)	
ประธานกรรมการบริหาร อบต. กรุงชิง		ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง	
		ลงชื่อ	ผู้ตรวจสอบโครงการ
		(นายสมโชค อิ่มรงค์)	
		สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	
		เขตอำเภอนบพิตำ	
		ลงชื่อ	ผู้อนุมัติโครงการ
		(นายวิฑูรย์ เดชเดโช)	
		นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	

แผนงานด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาทะเลหมอกเขาเหล็ก

1. ชื่อโครงการ พัฒนาทะเลหมอกเขาเหล็ก

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากทะเลหมอกเขาเหล็กซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ หมู่ที่ 1 ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ ได้เปิดเป็นแหล่งดูทะเลหมอกตอนเช้ามานานแล้ว และมีความสวยงามเป็นอย่างมาก แต่เท่าที่ผ่านมายังไม่ได้มีการพัฒนา ให้เป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาในส่วนที่ไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิม เช่น ต้องมีการก่อสร้างลานจอดรถ ป้ายข้อมูลรายละเอียด ห่อน้ำ จุดชมวิว ปรับปรุงภูมิทัศน์ จึงจัดทำโครงการดังกล่าวขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบให้คงสภาพเดิม
- 3.2 มีการสร้างลานจอดรถ ห่อน้ำ ป้ายข้อมูล
- 3.3 เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีคุณค่าดั้งเดิม

4. เป้าหมาย

- 4.1 เกิดสาธารณูปโภคที่จำเป็น
- 4.2 มีการฟื้นฟูสภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- 4.3 มีนักท่องเที่ยวมากขึ้นพอประมาณ

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เป็นเวลา 12 เดือน นับตั้งแต่อนุมัติโครงการ

6. วิธีการดำเนินการ

- 6.1 จัดทำโครงการ
- 6.2 เสนอโครงการ
- 6.3 ดำเนินการตามโครงการ

7. สถานที่ดำเนินการ

ทะเลหมอกเขาเหล็ก หมู่ที่ 1 ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง และกลุ่มทะเลหมอกเขาเหล็ก

9. งบประมาณ

จากงบอุดหนุนประจำปี 2545 จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100,000 บาท

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 แหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟู
- 10.2 เกิดกลุ่มชาวบ้านจัดการดูแลทรัพยากรท่องเที่ยว
- 10.3 มีนักท่องเที่ยวมากพอประมาณ และรายได้ตกถึงชาวบ้าน

ลงชื่อ	ผู้เห็นชอบโครงการ	ลงชื่อ	ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวจันทิมา ศรีนุรัตน์)		(นายเชาวลิต สิทธิฤทธิ์)	
ประธานกรรมการบริหาร อบต. กรุงชิง		ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรุงชิง	
		ลงชื่อ	ผู้ตรวจสอบโครงการ
		(นายสมโชค อินรงค์)	
		สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	
		เขตอำเภอนบพิตำ	
		ลงชื่อ	ผู้อนุมัติโครงการ
		(นายวิฑูรย์ เดชเดโช)	
		นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	

2. สำนักและปฏิบัติการทางสังคม

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยชาวบ้านในชุมชนทั้งหมด จึงส่งผลให้สิ่งที่เกิดขึ้นตกอยู่กับชุมชนอย่างเต็มที่ ดังนี้

1. เกิดจิตสำนึกและการฟื้นฟูการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ซึ่งก่อนหน้านี้ในชุมชนยังร่วมกันดูแลทรัพยากรอยู่ก่อนแล้ว แต่เมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่รู้และเข้าใจว่า ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนถูกใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง แต่เมื่อมีการพูดคุยกันกับชาวบ้าน และจากการที่ชาวบ้านพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักท่องเที่ยวในการให้ความสำคัญต่อทรัพยากร และต้องช่วยกันดูแลปกป้อง ฟื้นฟู ทรัพยากรดังกล่าว จึงส่งผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ปรับเปลี่ยนแนวคิดไปสู่ทิศทางที่ยั่งยืนทั้งชุมชน

2. เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งจากการอบรมสัมมนาหรือจากการทดลองปฏิบัติการจริง ๆ ส่งผลให้การพัฒนาในอนาคตมีทิศทางที่ถูกต้องขึ้น

3. ชาวบ้านเรียนรู้การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น หาข้อมูล หาเหตุผล แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาทางออกให้กับปัญหาเพื่อพัฒนาชุมชน ส่งผลให้คนเก่งขึ้น มีวิธีคิดที่ถูกต้องและชัดเจนขึ้น

4. การรวมตัวกันเพื่อต่อสู้ คัดค้าน กระแสการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบอื่น ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน จึงทำให้ชุมชนต้องรวมพลังในการเรียกร้องความชอบธรรมให้กับชุมชน

5. เกิดการจัดสรรเงินรายได้จากการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวบางส่วน เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนคืนสู่สิ่งแวดล้อม โดยมีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง เป็นคนพิจารณาการเบิกจ่ายในแต่ละปีไป เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมในชุมชน

6. การขยายผลการดำเนินการวิจัยท้องถิ่น โดยชาวบ้าน ในรูปของแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน ไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ในหลายภาคของประเทศไทย

7. การดำเนินการเรื่องการท่องเที่ยว ได้ส่งผลกระทบให้เกิดความเคลื่อนไหวในประเด็นอื่นต่อ เช่น เกิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การรื้อฟื้นเวียงครก การเปิดป่า การทำนุรักษาน้ำ การจัดค่ายเยาวชนรักษารักษ์บ้านเกิดให้กับเด็กนักเรียนในชุมชน เกิดกลุ่มชาวบ้านที่ลุกขึ้นมาดูแลทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งในระยะยาวบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเยาวชนกลุ่มคณะทำงาน ซึ่งทั้งหมดเป็นคนในชุมชน จะร่วมกันสร้างสรรค์สังคมต่อไป

ภาพประกอบที่ 4.13 ค่ายเยาวชนรักษ์บ้านเกิด

3. โครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง

3.1 พัฒนาการของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนกรุงชิง ในช่วงก่อนเริ่มโครงการวิจัย ปัญหาการจัดการท่องเที่ยว ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ไม่มีกรอบทิศทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านที่ชัดเจนพอ จึงทำให้ทางทีมวิจัยต้องริบหา ค้นคว้า ศึกษาจากที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการ

3.2 รูปแบบ หรือโครงสร้างการจัดการ

รูปแบบหรือโครงสร้างการจัดการ ประกอบด้วย

1. สมาชิกของเครือข่าย ในแต่ละหมู่บ้านมีกลุ่มที่ทำและสนใจการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนี้

กลุ่มที่ 1	ทะเลหมอกเขาเหล็ก	จำนวนสมาชิก	20	คน
กลุ่มที่ 2	ไร่ยางเวียนครก	จำนวนสมาชิก	15	คน
กลุ่มที่ 3	บ่อน้ำร้อน	จำนวนสมาชิก	70	คน
กลุ่มที่ 4	ร้านค้าชุมชน	จำนวนสมาชิก	50	คน
กลุ่มที่ 5	เดินป่าสนเย็น	จำนวนสมาชิก	30	คน
กลุ่มที่ 6	บ้านพักในสวน	จำนวนสมาชิก	35	คน

กลุ่มที่ 7	อนุรักษ์ป่า	จำนวนสมาชิก	12	คน
กลุ่มที่ 8	ป่าประ	จำนวนสมาชิก	42	คน
กลุ่มที่ 9	บ้านพักกรมตระเวน	จำนวนสมาชิก	21	คน
กลุ่มที่ 10	กลุ่มผีพายล่องแก่ง	จำนวนสมาชิก	48	คน
		รวม	343	คน

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

1. ดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารเครือข่าย
2. พัฒนาปรับปรุงกิจกรรมของกลุ่มให้มีคุณภาพอยู่เสมอ
3. กิจกรรมที่ดำเนินการจะต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น

2. คณะกรรมการบริหารเครือข่าย

คณะกรรมการบริหารเครือข่าย มาจากการที่กลุ่มแต่ละกลุ่ม ส่งผู้แทนมากลุ่มละ 2 คน เพื่อทำหน้าที่บริหารเครือข่าย ประกอบด้วย

1. นายปราศรัย แก้วนุ่น	11. นายวีระพล คงทอง
2. นายสุวิทย์ พลจันทร์	12. นางสาวจันทิมา ศรีนุรัตน์
3. นายเชาวลิต สิทธิฤทธิ์	13. นายสุพร ักฎญาโพธิ์
4. นายทวี ประหยัด	14. นายสุนทร แก้วนาค
5. นายสมยศ ปรีชา	15. นายสำเร็จ ทองพั่ง
6. นายชัยณรงค์ สุขประดิษฐ์	16. นายทองหล่อ ดั่งทอง
7. นายเจริญ ช่างนา	17. นายสุนทร หนูเพชร
8. นางสาวขวัญจิต จันทุม	18. นายโสภณ แดงพรม
9. นายมนูญ จินลี	19. นายจำเนียร ราชประดิษฐ์
10. นายบำเรอ แก้วนุ่น	20. นายสุนทร ดาวเรือง

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

1. ออกนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน
2. ออกมาตรการในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการในด้านต่าง ๆ
3. ติดตามประเมินผล ด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ภาพประกอบที่ 4.14 คณะกรรมการเครือข่าย

3. ผู้ประสานงานเครือข่าย

ด้วยพื้นที่และกิจกรรม รวมถึงกลุ่มสมาชิกของเครือข่าย กระจายอยู่ทั้งตำบล จึงจำเป็นต้องมีคณะผู้ประสานงาน ซึ่งประกอบด้วย ชาวบ้านในตำบลกรุงชิง ที่ผ่านการฝึกอบรม นักสื่อความหมายทางธรรมชาติ ดังนี้

1. นายเชาวลิต สิทธิฤทธิ์	7. นางสาวสนัดดา สิทธิฤทธิ์
2. นายชัยณรงค์ สุประดิษฐ์	8. นางสาวขวัญจิต จันทุม
3. นายณริน จันทุม	9. นางสาวจริน สามารถ
4. นายพงษ์ศักดิ์ คงสนิท	10. นางสาวจุฑารัตน์ คงทอง
5. นายศักดิ์ดา พรหมเมือง	11. นางสาวอสิณรัตน์ แก้วเกิด
6. นายจรัญ แก้วเกิด	12. นายเอกณริน จันทุม

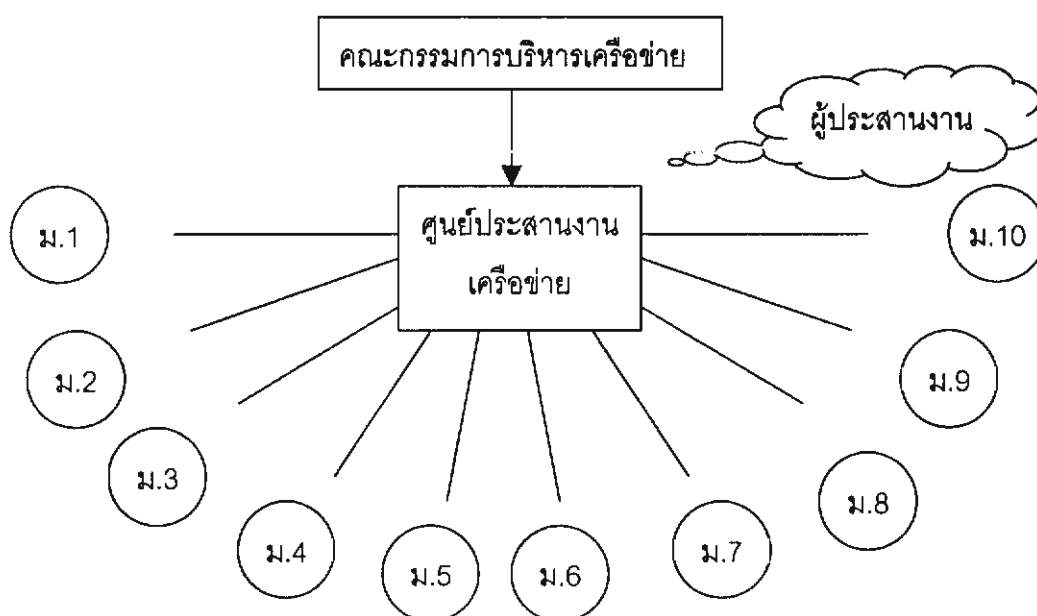
บทบาทหน้าที่ของผู้ประสานงาน

1. ดำเนินงานตามนโยบาย ของคณะกรรมการบริหารเครือข่าย
2. ประสานงานกับกลุ่มสมาชิกของเครือข่ายในทุก ๆ ด้าน
3. การจัดทำแผนงานด้านการบริหารจัดการในรูปของธุรกิจชุมชน

ภาพประกอบที่ 4.15 ผู้ประสานงานเครือข่าย

โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง

ภาพประกอบที่ 4.16 โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง

3.3 แผนการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง ได้ใช้แนวคิดเรื่องการตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างผลิตภัณฑ์ 2) การกำหนดราคา 3) การส่งเสริม 4) ช่องทางการจำหน่าย ประยุกต์กับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน จึงได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง ดังนี้

1. การสร้างผลิตภัณฑ์ (Product)

ชุดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์ในการจัดจำหน่ายสินค้าแต่ชุดการท่องเที่ยวเป็นสินค้าด้านบริการ การสร้างชุดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง ยึดหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ด้านพื้นที่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและมีความประทับใจในแหล่งธรรมชาติ เช่น น้ำตกกรุงชิง ถ้ำหงส์ ถ้ำลอด น้ำตกกรุงนาง ทะเลหมอก เขาเหล็ก เป็นต้น

ประการที่สอง ด้านการจัดการ เป็นการจัดการร่วม ระหว่างสมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มกับหน่วยงานรับผิดชอบหลัก เช่น อุทยานแห่งชาติเขาลง อุทยานแห่งชาติเขานัน องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

ประการที่สาม การมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน กับองค์กรรับผิดชอบ ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขใหม่ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว

ประการที่สี่ กิจกรรม มุ่งเน้นการเผยแพร่แนวคิดในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ของชาวบ้าน ในชุมชน การเรียนรู้การเล่น วัฒนธรรมพื้นฐานให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นำกิจกรรมต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การล่องแก่งคลองกลาย การเล่นรำวงเวียนครก การแปรรูปยางพารา เป็นต้น

กระบวนการสร้างชุดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิงแบ่งออกเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การประชุมชี้แจงโครงการกับชาวบ้าน โดยใช้โอกาสและขออนุญาตเข้าร่วมชี้แจงในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านนั้น โดยการทำทำความเข้าใจถึงโครงการ และการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

วันที่ 6 เมษายน 2544 ณ สำนักสงฆ์บ่อน้ำร้อน ม.3 บ้านพิดำ เป็นการชี้แจง ทำความเข้าใจโครงการกับชาวบ้านมีผู้เข้าร่วมประชุม 69 คน

วันที่ 6 เมษายน 2544 ณ ห้องประชุมบ้านเปียน ม.4 เข้าร่วมประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจโครงการกับชาวบ้าน มีผู้เข้าร่วมประชุม 83 คน

วันที่ 7 เมษายน 2544 ณ ศาลาประชาธิปไตย บ้านห้วยพาน ม.2 เข้าร่วมประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจโครงการร่วมกับชาวบ้าน มีผู้เข้าร่วมประชุม 52 คน

วันที่ 7 เมษายน 2544 ณ ศาลาประชุมบ้านสวนปราง ม.5 เข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการ
ร่วมกับชาวบ้าน มีผู้เข้าร่วม 60 คน

วันที่ 10 เมษายน 2544 ณ ศาลาประชุมหมู่บ้าน บ้านนบ ม.1 เข้าร่วมประชุมชี้แจงโครงการ
ร่วมกับชาวบ้าน มีผู้เข้าร่วม 78 คน

วันที่ 8 พฤษภาคม 2544 ณ ศาลาประชุมหมู่บ้าน บ้านห้วยตง ม.7 เข้าร่วมประชุมชี้แจง
โครงการ ร่วมกับชาวบ้าน มีผู้เข้าร่วม 33 คน

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 ณ สถานีอนามัยบ้านนบ ม.1 เป็นการเชิญตัวแทนชาวบ้าน
ทุกหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุม ว่าด้วยสภาพการณ์ท้องเที่ยวของตำบลกรุงชิง ในปัจจุบัน มีจำนวนผู้เข้า
ร่วม 43 คน

ภาพประกอบที่ 4.17 ประชุมชี้แจงชาวบ้าน

2. การออกสำรวจพื้นที่ และเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรชาวบ้าน ดังนี้

11 สิงหาคม 2544	ม.1 บ้านนบ	เวลา	13.00 น.
10 สิงหาคม 2544	ม.2 บ้านห้วยพาน	เวลา	13.00 น.
10 สิงหาคม 2544	ม.3 บ้านพิต้า	เวลา	19.00 น.
10 สิงหาคม 2544	ม.4 บ้านเปียน	เวลา	16.00 น.

12 สิงหาคม 2544	ม.6 บ้านปากลง	เวลา 18.00 น.
12 สิงหาคม 2544	ม.7 บ้านห้วยตง	เวลา 9.00 น.
12 สิงหาคม 2544	ม.8 บ้านทับน้ำเต้า	เวลา 13.00 น.

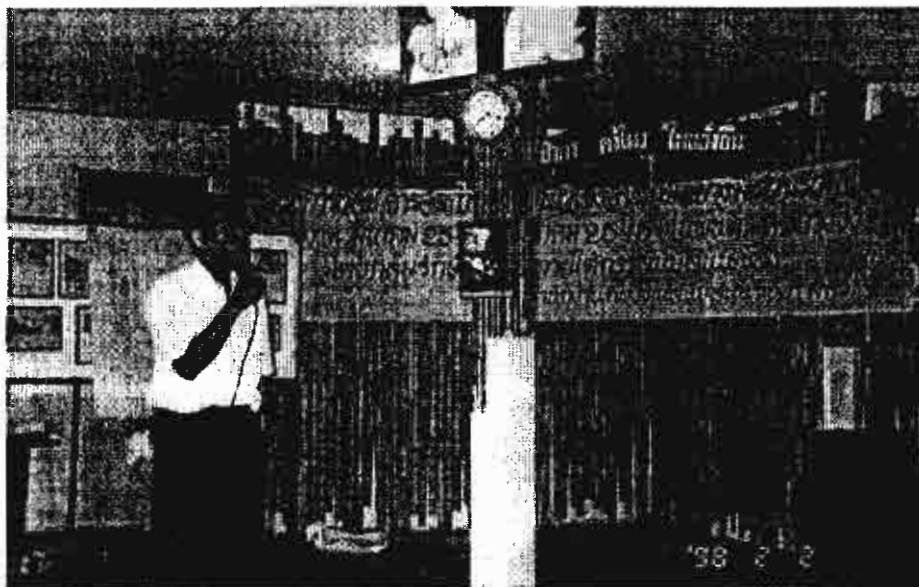
มีหมู่บ้านที่ไม่ได้ไปสำรวจในครั้งนี้คือ ม.5 บ้านสวนปราง ซึ่งต้องเป็นการเดินป่าระยะไกล ต้องวางแผนกันอีกครั้ง

ในส่วนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ประกอบด้วยชาวบ้านบางส่วนจากทุกหมู่บ้าน และได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จำนวน 15 คน เข้าร่วมกิจกรรมในการสำรวจและเตรียมความพร้อมให้กับชาวบ้านในครั้งนี้

ภาพประกอบที่ 4.18 การสัมภาษณ์ชาวบ้าน

3. การฝึกอบรมชาวบ้าน มีการแบ่งการฝึกอบรมเป็น 2 ลักษณะคือ 1 กลุ่มผู้สนใจทั่วไปที่มาจากกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ว่าด้วยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเตรียมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี การพัฒนาองค์กรของหมู่บ้าน โดยมีการจัดอบรมในวันที่ 30 มิถุนายน ถึง 1 กรกฎาคม 2544 ณ อุทยานแห่งชาติเขาลง (น้ำตกกรุงชิง) มีผู้นำเข้าร่วมอบรมจำนวน 54 คน 2 กลุ่มนักสื่อความหมายทางธรรมชาติ ได้ส่งเข้าร่วมอบรมจำนวน 3 รุ่นคือ รุ่นที่ 1 8 – 15 ตุลาคม 2544 จำนวน 9 คน รุ่นที่ 2 12 – 19 มิถุนายน 2545 จำนวน 6 คน รุ่นที่ 3 22 – 27 มิถุนายน 2545 จำนวน 2 คน เพื่อฝึกอบรมพร้อมทดลองปฏิบัติ ทักษะในการสื่อความหมายทางธรรมชาติให้แก่ักท่องเที่ยว

ภาพประกอบที่ 4.19 วิทยากรให้ความรู้แก่ชาวบ้าน

4. การนำตัวแทนชาวบ้านดูงานนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และนำความรู้มาพัฒนากลุ่มของตนเองต่อไป ดังนี้

1. ไปดูงานชุมชนเกาะยาว จังหวัดพังงา เน้นกระบวนการจัดการโดยชาวบ้าน
2. ไปดูงานเขาน้ำค้าง จังหวัดสงขลา เน้นการจัดการโดยเอกชนสัมปทาน
3. ไปดูงานบริษัทสยามซาฟารี จังหวัดภูเก็ต เน้นการจัดการโดยธุรกิจเอกชน
4. ไปดูงานเขาเค็ม จังหวัดเพชรบูรณ์ เน้นการจัดการประวัตินิการต่อสู้
5. ไปดูงานบ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่ เน้นการจัดการในรูปแบบสหกรณ์บริการ
6. ไปดูงานป่อน้ำร้อน จังหวัดระนอง เน้นการพัฒนาป่อน้ำร้อน

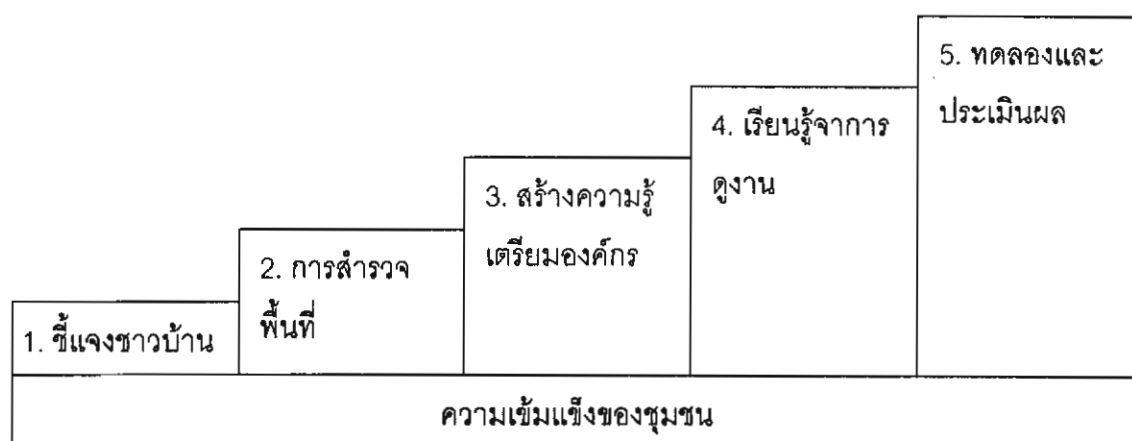
ภาพประกอบที่ 4.20 ตัวแทนชาวบ้านดูงาน

5. การทดลองการท่องเที่ยว หลังจากได้เตรียมความพร้อมมาระดับหนึ่ง จึงได้จัดโครงการทดลองท่องเที่ยว โดยได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จำนวน 20 คน ในระหว่างวันที่ 11 – 13 สิงหาคม 2544 โดยนักท่องเที่ยวได้ประเมินผลไปด้วย นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรควนพลอง ทดลองท่องเที่ยวในวันที่ 18 – 19 สิงหาคม 2545 จำนวน 40 คน โดยหลังจากทดลองท่องเที่ยวเสร็จ ทางทีมวิจัยร่วมกับชาวบ้านในโครงการจะร่วมสรุปประเมินผลทุกครั้งไป

ภาพประกอบที่ 4.21 นักศึกษากลุ่มทดลอง

จากการทดลองปฏิบัติงานทั้ง 5 ขั้นตอนแล้ว แล้วมาสรุปบทบทวนบทเรียนร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต่อไป

ตารางประกอบที่ 4.1 ขั้นตอนการเตรียมชุมชน

สำหรับรายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง ได้สรุปร่วมกัน มี 3 ระยะในขั้นต้น

รายการที่ 1 โปรแกรมท่องเที่ยวแบบ 1 วัน เน้นกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ น้ำตกกรุงชิง ล่องแก่งคลองกลาย

รายการที่ 2 โปรแกรมแบบ 2 วัน 1 คืน เน้นกิจกรรมการละเล่นรำวงเวียนครก ศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง ศึกษาถ้ำหงส์ ทะเลหมอก ล่องแก่งคลองกลาย

รายการที่ 3 โปรแกรมแบบ 3 วัน 2 คืน เน้นกิจกรรมของค์กรชาวบ้าน การละเล่นรำวงเวียนครก ศึกษาธรรมชาติป่าประ ล่องแก่งคลองกลาย

โดยการจัดรายการนำเที่ยวทุกโปรแกรม เน้นกิจกรรมเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้าน เช่น คนนำทาง การละเล่นพื้นบ้าน และอาหารพื้นบ้าน

2. การกำหนดราคา (Price)

ในการดำเนินงาน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กรุงชิง ได้มีการพูดคุยตกลงกันหลายครั้งมากว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มุ่งเน้นที่ผลกำไรเป็นอันดับแรก เพียงแต่ต้องการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชน ในการกำหนดราคา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมกระบวนการได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรม และเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด และที่สำคัญอย่าให้ราคาเข้ามาทำลายคุณค่าในสิ่งที่มีอยู่เดิม ในวิถีชีวิตของชุมชน

ในการคำนวณราคา คณะกรรมการบริหารเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง ร่วมกับเจ้าหน้าที่ประสานงานเครือข่าย ได้กำหนดราคาค่าบริการเป็นราคาเฉลี่ยต่อคน โดยกำหนดจากนักท่องเที่ยว 6 คน แบ่งค่าบริการออกเป็น 3 ราคา คือ 1) โปรแกรม 1 วัน 2) โปรแกรม 2 วัน 1 คืน 3) โปรแกรม 3 วัน 2 คืน ดังนี้

อันดับ	รายการ	โปรแกรมที่ 1	โปรแกรมที่ 2	โปรแกรมที่ 3
1	ค่าอาหารมื้อละ 70 บาท	70	2,000	420
2	ค่าที่พักคืนละ 100 บาท	-	100	200
3	ค่าล่องแก่งคนละ 350 บาท	350	350	350
4	ค่าสมทบกองทุนคนละ 50 บาท	50	50	50
5	ค่าคนนำเที่ยวคนละ 50 บาท	50	50	50
6	ค่าการละเล่นคนละ 100 บาท	-	100	100
7	ค่าเช่ารถยนต์คนละ 100 บาท	100	100	100
8	ค่าติดต่อประสานงานคนละ 50 บาท	50	50	50
9	ค่าประกันภัยคนละ 70 บาท	70	70	70
10	ค่าการจัดการคนละ 50 บาท	50	50	50
รวม		790	1,200	1,500

ตารางประกอบที่ 4.2 ราคาค่าบริการท่องเที่ยว

ในการกำหนดราคาทั้ง 3 รายการ ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชาวบ้านทั้งค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าล่องแก่ง ค่านำเที่ยว ค่าการละเล่นตลอดถึงค่าประสานงานต่าง ๆ จากการกำหนดราคา ดังกล่าว ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวม ในรูปของกองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งในรอบปีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายจะเป็นคนพิจารณาในการใช้จ่ายอีกทีหนึ่ง วิธีการดังกล่าว ทำให้การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีส่วนในการพัฒนาคน พัฒนาความเข้มแข็งให้ชุมชน ส่งเสริม สำนึกและการมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพโดยภาพรวม

3. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ในการส่งเสริมการตลาดของเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง ได้มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีให้แก่ผู้สนใจ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งกระบวนการ จึงใช้การประชาสัมพันธ์เป็นหลักดังนี้

1. สร้างแผ่นพับ เผยแพร่แนวคิดในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยในชุดแรกได้นำเงินงบประมาณของโครงการวิจัยมาทดลองทำแผ่นพับจำนวน 2,000 แผ่น

2. การออกแสดงนิทรรศการ ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ในช่วงเดือนมีนาคม และมิถุนายน 2545 ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

3. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ตามสถานีต่าง ๆ ในรอบปี 2545

4. การจัดทำวารสาร อสท. ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฉบับเดือนมิถุนายน 2545

5. การเป็นผู้จัดการให้บริการแก่กลุ่มดูงาน กลุ่มสัมมนาในพื้นที่ แล้วนำเรื่องราวไปบอกต่อ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อที่มีคุณภาพมากที่สุด

6. การที่หัวหน้าโครงการได้รับการเชิญเป็นวิทยากรตามที่ต่าง ๆ ในหลาย ๆ ภาคของประเทศไทย ในรอบปีที่ผ่านมา ดังนี้

1) การเป็นตัวแทนชุมชนในงานสัมมนาเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ เมื่อ 15 – 16 มกราคม 2545 ที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

2) การเป็นตัวแทนภาคใต้ ในงานสัมมนาปีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ เมื่อ 7 – 9 มีนาคม 2545 ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

3) การเป็นตัวแทนประเทศไทยในงานสัมมนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เมื่อ 3 – 7 มีนาคม 2545 ที่ จ.เชียงใหม่

สำหรับการส่งเสริมการตลาด ได้มุ่งเน้นการรับรู้ รับทราบ และเข้าใจ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ระหว่างชาวบ้านกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภายนอกเป็นประการสำคัญ

4. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channels of distribution) ช่องทางในการจัดจำหน่ายมี 2 ประการ คือ

1. การจัดจำหน่ายโดยตรง โดยกลุ่มผู้สนใจรับทราบข่าวจากสื่อต่าง ๆ ที่ได้เผยแพร่ไปแล้วติดต่อโดยตรงมาฟัง ผู้จัดการเครือข่ายโดยใช้วิธีติดต่อล่วงหน้า ทั้งทางโทรศัพท์ในบางครั้งและทางจดหมาย โดยเป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างกลุ่มลูกค้ากับเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง

2. การจัดจำหน่ายโดยการแนะนำต่อของลูกค้า (ปากต่อปาก) เชื่อถือว่าเป็นวิธีที่มีคุณภาพมากที่สุด และตรงกับกลุ่มเป้าหมายของทางเครือข่ายมากที่สุดด้วย เพราะกลุ่มเป้าหมายจะมีข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจจะมาหรือไม่มา ซึ่งเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากระบบการจัดจำหน่ายทั้ง 2 ประการดังกล่าวมาแล้ว ปรากฏผลว่าในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคม 2545 ถึง เดือนสิงหาคม 2545 สรุปผลได้ดังนี้

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว	รายรับที่ได้	หมายเหตุ
1	26 มกราคม 2545	45	6,500	(โปรแกรม 1 วัน)
2	16 กุมภาพันธ์ 2545	15	3,000	(เฉพาะนำเสนอสไลด์)
3	10 มีนาคม 2545	8	7,600	(2 วัน 1 คืน)
4	29 มีนาคม 2545	30	18,000	(2 วัน 1 คืน)
5	11 เมษายน 2545	3	3,500	(3 วัน 2 คืน)
6	15 เมษายน 2545	4	4,500	(2 วัน 1 คืน)
7	16 เมษายน 2545	8	8,000	(2 วัน 1 คืน)
8	1 พฤษภาคม 2545	15	5,200	(2 วัน 1 คืน)
9	14 พฤษภาคม 2545	38	32,300	(2 วัน 1 คืน)
10	17 พฤษภาคม 2545	30	23,800	(2 วัน 1 คืน)
11	24 มิถุนายน 2545	8	2,500	(1 วัน)
12	30 มิถุนายน 2545	11	11,000	(2 วัน 1 คืน)
13	26 มิถุนายน 2545	10	3,500	(1 วัน)
14	2 สิงหาคม 2545	40	37,000	(2 วัน 1 คืน)
14	รวม	265	166,400	

ตารางประกอบที่ 4.3 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้

รายละเอียดการกระจายรายได้ของเครือข่าย

วตป รายการ	10 มี.ค.	29 มี.ค.	11 เม.ย.	15 เม.ย.	16 เม.ย.	1 พ.ค.	14 พ.ค.	17 พ.ค.	24 มี.ย.	30 มี.ย.	26 ก.ค.	รวม
รายรับ	7,600	18,000	3,500	4,500	8,000	5,200	32,300	23,800	2,500	11,000	3,500	119,900
กลุ่มที่พัก จช.	1,000	-	-	-	-	-	1,000	2,900	-	-	-	4,900
กลุ่มอาหาร	1,700	1,600	-	900	-	1,120	5,200	5,820	-	1,580	500	18,420
กลุ่มเวียนครก	1,000	1,000	-	-	1,000	1,000	1,300	1,100	-	1,100	-	7,500
กลุ่มนักสืบ	1,600	-	1,000	1,600	800	-	3,600	3,600	-	2,200	600	15,000
กลุ่มประสานงาน	1,000	1,800	-	-	500	-	1,500	1,500	300	500	-	7,100
ค่าพาหนะ	300	200	500	600	500	167	1,500	700	200	1,800	1,000	7,467
กองทุน สวล.	1,000	2,000	300	150	400	-	2,000	900	-	250	500	7,500
กลุ่มที่พัก ม.6	-	9,200	-	-	2,050	2,240	500	2,310	1,600	-	-	17,900
เครื่องเสียง	-	1,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,000
สิ่งแ่ง	-	-	950	750	1,750	-	2,000	3,150	-	650	-	9,250
ค่ากรรมเนียม	-	-	-	60	280	360	760	600	-	200	300	2,560
เอกสาร	-	-	-	-	-	-	-	910	-	-	-	910
อื่น ๆ	-	330	290	382	270	313	800	310	75	510	129	3,409
คงเหลือ	-	870	460	58	450	-	12,140	-	325	2,210	471	16,984
รวม	7,600	18,000	3,500	4,500	8,000	5,200	32,300	23,800	2,500	11,000	3,500	119,900

หมายเหตุ รายรับจากกลุ่มอบรม/สัมมนา ไม่นำมาแยกรายละเอียด

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดค่าใช้จ่าย

สรุปบทเรียนด้วย จากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดำเนินการมาดังนี้

1. ผู้คนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงเพิ่มขึ้น เพราะได้มีการฝึกอบรมก่อนหน้าที่จะมีการรับนักท่องเที่ยว ประกอบกับกิจกรรมท่องเที่ยวได้เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ร่วมงาน เช่น นักสื่อความหมายได้ความรู้เรื่องระบบนิเวศ แล้วมารวมกับความรู้ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจต่อชุมชนที่อยู่อาศัยมากขึ้น

2. เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชุมชน โดยการนำการเล่นพื้นบ้าน รำวงเวียนครก มาเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดการยอมรับมากขึ้น ชุมชนเห็นคุณค่าและต้องการสืบทอดมากขึ้น

3. เกิดการกระจายรายได้ และเงินกองทุนคืนสู่สิ่งแวดล้อม มีการคิดรูปแบบในการกระจายรายได้ให้กับกลุ่มต่าง ๆ ตามโอกาสในการปฏิบัติงาน และมีการจัดตั้งเป็นกองทุนคืนสู่สิ่งแวดล้อม โดยมีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายเป็นผู้ดูแล

4. การเสริมสร้างแนวคิดในการดูแล รักษา จัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ชุมชนมีการพูดคุยปรึกษากันมากขึ้น ถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว พร้อมกับการหาแนวทางในการป้องกันผลกระทบในระยะยาว

5. การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการช่วยกันหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมาร่วมกันคิดวางแผน และทดลองปฏิบัติการจึงส่งผลให้รูปแบบการจัดการเป็นที่ยอมรับกันในวงกว้างขึ้น

6. เกิดความเห็นที่ไม่ตรงกันในชุมชน จากการที่มองวัตถุประสงค์ในการทำเรื่องท่องเที่ยวที่ต่างกันคือ มีบางกลุ่มมองถึงการทำการกิจการที่เป็นส่วนตัว ไม่มองในรูปของธุรกิจชุมชน

7. เกิดการแทรกแซงอย่างรุนแรง จากนักธุรกิจและราชการบางส่วนจากภายนอกในการพยายามที่จะให้เปลี่ยนรูปแบบของการท่องเที่ยวในชุมชน ไปสู่รูปแบบที่เอกชนเข้ามามีบริหารจัดการ ซึ่งทำให้ชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม จนส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันคัดค้าน การแทรกแซงจากภายนอกดังกล่าว

การจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ใช้กระบวนการดังนี้

1. การประชุมพูดคุยในคณะกรรมการบริหารเครือข่ายการท่องเที่ยวร่วมกับส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแทนอุทยานแห่งชาติ ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลลุงซิง ตัวแทนองค์การพัฒนาเอกชน ในการระดมความคิดเพื่อจัดการคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ

2. การจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อจัดทำร่างข้อบังคับของตำบล ว่าด้วยเรื่องท่องเที่ยว เพื่อเป็นกรอบในการถือปฏิบัติร่วมกัน (ขณะนี้ยังอยู่ในช่วงศึกษาข้อมูล)

3. การจัดการกับปัญหาที่ค่อนข้างมีความรุนแรงระดับหนึ่ง ใช้วิธีการในการบอกข่าวให้สาธารณชนได้รับรู้ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุต่าง ๆ หรือในบางครั้งอาจใช้วิธีการรวมตัวกันของประชาชน เพื่อแสดงพลังให้สังคมได้รับรู้

ภาพประกอบที่ 4.22 พิธีทำบุญนำท่า

ภาพประกอบที่ 4.23 พิธีเบิกป่าประ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัยและขอบเขตการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมตำบลกรุงชิง มี 4 ประการ คือ

1.1 การศึกษาสภาพการณ์ สถานภาพ และองค์ความรู้ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลกรุงชิง เพื่อต้องการทราบถึงโอกาส อุปสรรค และปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของตำบลกรุงชิง ในภาวะปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การแก้ไขและปรับเปลี่ยนต่อไป

1.2 การสร้างและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตำบลกรุงชิง อันจะนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยกัน

1.3 ค้นหาหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนกรุงชิงที่เหมาะสม

1.4 การจัดทำแผนการพัฒนากการท่องเที่ยว เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนา

ส่วนขอบเขตของการศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ประกอบด้วย

- หมู่ที่ 1 บ้านนบ
- หมู่ที่ 2 บ้านห้วยพาน
- หมู่ที่ 3 บ้านกิตำ
- หมู่ที่ 4 บ้านเปียน
- หมู่ที่ 5 บ้านสวนปราง
- หมู่ที่ 6 บ้านปากลง
- หมู่ที่ 7 บ้านห้วยตง
- หมู่ที่ 8 บ้านทับน้ำเต้า
- หมู่ที่ 9 บ้านห้วยแห้ง

ในพื้นที่ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในส่วนขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นหนักในการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อรวบรวมแล้วนำมาทบทวน อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานต่อไป บนฐานข้อมูลที่มีการตรวจสอบมาแล้ว เพื่อช่วยกันค้นหาหารูปแบบการจัดการโดยเน้นหนักและให้ความสำคัญถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในตำบลกรุงชิงเป็นสำคัญ

2. วิธีดำเนินการ

โครงการวิจัยเรื่องนี้ จะใช้กระบวนการในการค้นหาคำตอบของการวิจัยโดยมุ่งเน้นให้ทีมวิจัย ซึ่งเป็นชาวบ้านในชุมชนทั้งหมด รวมถึงชาวบ้านที่ร่วมโครงการเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการตั้งคำถาม ร่วมกันของชุมชนแล้วร่วมกันแสวงหาคำตอบ เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ วิธีการดำเนินงานทั้งหมดจึงเริ่มต้นจากชาวบ้านตามขั้นตอนดังนี้

1. การรวมตัวของกลุ่มสมาชิกกลุ่มรักษ์กรุงชิง ซึ่งเป็นกลุ่มของประชาชนและเยาวชนในชุมชน ที่เคลื่อนไหวงานด้านต่าง ๆ ภายในชุมชนอยู่ก่อนแล้ว เช่น การจัดกีฬา การจัดค่ายเยาวชนและอื่น ๆ มานั่งพูดคุยถึงสภาพการณ์ท้องถิ่นในขณะนั้น ว่าทำไมชาวบ้าน ถึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่น ในระดับที่ต่ำและมีจำนวนน้อย จึงร่วมกันคิดค้นเป็นโจทย์วิจัยของโครงการขึ้น

2. การพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มและชาวบ้านในชุมชน เพื่อช่วยกันเติมเต็มข้อเสนอแนะโครงการ

3. การเลือกหาทีมวิจัยเพื่อเสนอโครงการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

4. การพัฒนาโครงการโดยการลงพื้นที่ของผู้ประสานงานของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

5. การประสานงานกับนักศึกษา สาขาวิทยาการจัดการโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการลงพื้นที่ประเมินศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

6. การประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง เพื่อขออนุญาตให้โครงการ ปฏิบัติงานในพื้นที่

7. การดำเนินการตามแผนงานของโครงการ ตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การนำเสนอข้อมูล ในเวที การศึกษาฐาน การจัดสัมมนาผู้ปฏิบัติงาน การทดลองกิจกรรม นำไปสู่การจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

8. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่าย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิงเพื่อเป็น คณะทำงานที่ควบคุม ดูแล การท่องเที่ยวของตำบล ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน 1. ตัวแทนชาวบ้าน จากกลุ่มต่าง ๆ 2. ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง 3. ตัวแทนผู้ประกอบการ หน่วยงานการ ที่เกี่ยวข้อง

9. การจัดทำ การบูรณาการ แผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนที่มี อยู่เดิมเพื่อให้เข้ากับสภาวะปัจจุบันและเกิดการยอมรับ ของหน่วยงานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การ ปฏิบัติการจริงต่อไป

10. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อุทยานแห่งชาติเขาลวก อุทยานแห่งชาติเขานัน ผู้ประกอบการในพื้นที่ และองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง เพื่อเกิดการเรียนรู้ และแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

3. ผลการวิจัย

ผลของการวิจัยในโครงการนี้แบ่งออกได้เป็น 7 ประการ คือ

1. องค์ความรู้ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จากการศึกษาพบว่า ในอดีตการจัดเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ของชุมชน ยังไม่มีระบบในการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดีของชุมชน จึงทำให้การศึกษาวิจัยของโครงการ ส่งผลให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่เป็นระบบขึ้น เช่น ประวัติศาสตร์ของชุมชน ประวัติการต่อสู้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ การจัดเก็บข้อมูลทางด้านการเมืองการปกครอง ข้อมูลทางด้านกายภาพของพื้นที่ และที่สำคัญเกิดการจัดเก็บข้อมูลทางด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น พิธีกรรม ที่มีอยู่ก่อนของชุมชน อันส่งผลให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของสิ่งดังกล่าวมากขึ้น

ผลของการวิจัยเรื่องนี้ จึงขอยืนยันว่า ชุมชนกรุงชิง มีประวัติศาสตร์ที่มา รวมถึงการดำรงชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อหนุนกัน ในการถ่ายทอดผ่านพิธีกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น งานทำบุญนำทำ งานพิธีเบิกป่า - ลูกประแตก ซึ่งส่งผลให้คนรุ่นหลังและบุคคลจากภายนอกเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกรุงชิงกับธรรมชาติมากขึ้น

2. การค้นพบปัญหา - อุปสรรค ของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน จากการศึกษาพบว่า ในการดำเนินการท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1.) ปัญหาระบบการบริหารจัดการ รวมถึงการกำหนดแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ยังไม่มีระบบที่ดีพอ อันส่งผลให้ชุมชนประสบปัญหาในการให้บริการนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับความสะดวกที่ดีพอ 2.) เกิดปัญหาการส่งผลกระทบถึงทรัพยากรแหล่งการท่องเที่ยวของชุมชน เพราะขาดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพพอ 3.) การขาดเวทีในการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชน จึงทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ 4.) ขาดองค์การประสานงานที่มีประสิทธิภาพในการดูแลรับผิดชอบ การประสานงาน และการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน 5.) การค้นพบปัญหาการแทรกแซงจากธุรกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนที่มองเห็นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีวัตถุประสงค์ไม่เหมือนกัน จนส่งผลให้ชุมชนต้องรวมตัวกัน เพื่อเรียกร้องสิ่งที่ชุมชนต้องการ

ผลจากการวิจัย จึงทำให้ชุมชนมองเห็นปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อที่ชุมชนจะเก็บมาเป็นข้อมูลที่ต้องใช้ในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

3. เกิดแนวความคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ท้ายพอสมควรในการที่จะให้ชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการในรูปธุรกิจของชุมชน มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรมและที่สำคัญมีการคืนกำไรสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นกองทุนในการกลับไปฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ของชุมชน รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ให้กับผู้คนในชุมชน ในรูปของ การอบรมสัมมนา การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในชุมชน

ผลจากการวิจัย พบว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องรอคอยคำตอบกันไป ว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชน คือ การพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนให้ดีขึ้นจะปรากฏผลเป็นที่พึงพอใจได้ขนาดไหน

4. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ผลกระทบด้านบวก เช่น การฟื้นฟูวัฒนธรรม การละเล่น ของชุมชน อันส่งผลให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ในแนวทางที่ถูกต้องขึ้น การเรียนรู้กระบวนการในการค้นหาคำตอบของปัญหาที่มีอยู่ในชุมชน โดยร่วมมือกันวางแผน ร่วมกันทดลอง ร่วมกันตรวจสอบ เป็นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ของชุมชน ในรูปของ งานวิจัยชาวบ้าน เกิดการกระจายรายได้ที่มีการพูดคุยตกลงถึงประโยชน์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับ เกิดกองทุนคืนสู่สิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาคุณภาพของบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน สุดท้ายส่งผลให้เกิดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนขึ้น

2. ผลกระทบด้านลบ เช่น การมองเป้าหมายที่ไม่ตรงกันของชุมชน ระหว่างกลุ่มหนึ่ง ที่มองที่ตัวเงินเป็นเป้าหมายหลัก กลุ่มที่สองมองถึงการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมเป็นเป้าหมายหลัก จึงทำให้เกิดความเห็นที่ไม่ตรงกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชน แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สามารถจัดการได้ การถูกแทรกแซงจากภายนอกเช่น การพยายามที่จะเข้ามาดำเนินกิจการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวทั่วไป โดยการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ทางราชการบางส่วน ทำให้ความเห็นของผู้คนในชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ด้วยเหมือนกัน ในส่วนของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนับว่ายังอยู่ในระดับที่สามารถ ควบคุม ดูแล จัดการได้

ผลจากการวิจัย จึงทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน หันมาให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อชุมชน อย่างมีเหตุผลมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดการที่ดีกว่า อันจะส่งผลถึงการรวมตัวกันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในอนาคต

5. การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการดำเนินการการวิจัย เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล อุทยานแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สมาคมเพื่อนเกลอเทือกเขาหลวง ได้มีเวทีในการพูดคุยหารือ ข้อตกลงร่วมกัน เพื่อส่งผลให้เกิดรูปแบบ ความร่วมมือในการร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน โดยตั้งอยู่บนความเข้าใจที่ตรงกัน มีวัตถุประสงค์เหมือนกัน เกิดการหนุนช่วยซึ่งกันและกันเช่น หนุนช่วยเรื่องงบประมาณ หนุนช่วยเรื่องความรู้วิชาการ หนุนช่วยเรื่องขวัญและกำลังใจซึ่งกันและกัน

ผลจากการวิจัย ทำให้เกิดเป็นแผนแม่บท ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีกรอบและแนวทางตรงกัน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายซึ่งสุดท้าย จะส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำแผนไปสู่การปฏิบัติการจริง ๆ

6. เป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับชุมชนอื่น ๆ โดยการมุ่งเน้นที่การเตรียมการให้กับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และการเรียนรู้ถึงกระบวนการสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชน ในรูปแบบของงานวิจัยโดยชาวบ้าน เป็นคนตั้งคำถาม เป็นคนวางแผนในการแก้ปัญหา มีการทดลองการแก้ปัญหา มีการปฏิบัติซ้ำ มีการตรวจสอบ ประเมินผล โดยทั้งหมดบทบาทสำคัญเป็นของชาวบ้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภายนอก เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การมีบทบาทเป็นองค์กรสนับสนุน ช่วยเหลือในสิ่งที่ชุมชนต้องการ

ผลจากการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ชาวบ้านเป็นคนจัดการปัญหาโดยตัวของชาวบ้านเอง นับว่าเป็นการสร้างความรู้ให้อยู่คู่กับชุมชนอันส่งผลให้ชุมชนมีปัญญาร่วมกันในการแก้ปัญหา โดยมีพี่เลี้ยงจากภายนอกเป็นคนส่งเสริมสนับสนุน

7. การขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ ในลักษณะของเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ โดยชุมชนที่เชื่อมสัมพันธ์กันอยู่ก่อน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์ ร่วมกันกำหนดทิศทาง การท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต โดยมีต้นแบบการเรียนรู้ จากโครงการการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมตำบลกรุงชิง

ผลจากการวิจัยพบว่า หลายชุมชนมีความต้องการในการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดเป็นโครงการต่อเนื่อง คือ โครงการประสานงานกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ขึ้น ซึ่งตอนนี้กำลังดำเนินการอยู่

2. อภิปรายผล

การนำแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างพึงพิง เชิงกันและกันของคนในชุมชนกรุงชิง นอกจากจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในวิถีคิด วิถีปฏิบัติ และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติโดยการร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน แนวคิดดังกล่าว เมื่อผสมผสานกับกระบวนการวิจัยที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ในการวิจัย โดยเน้นการพูดคุยทำความเข้าใจโครงการตั้งแต่ต้น แล้วร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกันทบทวนผลจากการปฏิบัติ ร่วมปรับปรุงแก้ไข ร่วมปฏิบัติใหม่ กระบวนการดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

อย่างไรก็ตามความเข้มแข็งของชุมชน มิได้เกิดขึ้นและปรากฏผลอย่างรวดเร็วภายหลังเสร็จสิ้นงานวิจัย แต่การเรียนรู้สิ่งใหม่ผนวกกับความเข้มแข็งที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของชุมชน สามารถส่งผลให้ชุมชนจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตได้

ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย นอกจากจะตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการในเรื่อง การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและการร่วมมือประสานกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการร่วมมือกัน พัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนกรุงชิง มุ่งสู่ความยั่งยืนในอนาคต รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนด คิดค้น แผนแม่บทในการพัฒนาเพื่อเป็นกรอบและแนวทางร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้นอีกอย่างหนึ่งสำหรับชาวบ้าน คือการเรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการคิดวางแผน ก่อนที่จะมีการลงมือปฏิบัติ มีการนำผลการปฏิบัติ มาทบทวน เพื่อจะได้ผลที่เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายสำหรับผลที่เกิดขึ้นคณะวิจัย คือ การสร้างความรู้ในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน และสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปเผยแพร่ และการเป็นชุมชนตัวอย่างในการศึกษาดูงานของชุมชนอื่น ๆ สำหรับจุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน คือ ปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์บางส่วนในชุมชน ชาวบ้านมองที่เป็นตัวเงินมากขึ้น ในขณะที่วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน คือการให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ในส่วนของปัญหาการแทรกแซงจากภาครัฐกิจและหน่วยงานราชการบางหน่วย ยังเป็นปัญหาที่ต้องหาทางในการปรับความเข้าใจที่ตรงกัน ในเรื่องของจุดหมายปลายทางของการจัดการท่องเที่ยวว่าชุมชนมีเป้าหมายอย่างไร เพื่อที่จะได้ร่วมมือกันในการทำงานพัฒนาในอนาคต สำหรับข้อเท็จจริงที่ค้นพบใหม่ของการวิจัยในครั้งนี้ คือพลังการรวมตัวของชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ในการเรียกร้องสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากร ในส่วนของการแทรกแซงจากภายนอก ว่าถ้าไม่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน ชาวบ้านจะไม่ยอมรับแนวคิดดังกล่าว ดังเห็นได้จาก การรวมตัวกันประท้วงในเรื่องของการส่องแก่งคลองกลาย ซึ่งเดิมองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิงร่วมกับชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการอยู่แล้ว และมีราชการบางส่วนจะทำกิจการในลักษณะเป็นคู่แข่งกับองค์การบริหารส่วนตำบล จนส่งผลให้ชาวบ้านได้เกิดการรวมตัวประท้วงขึ้น จากเหตุการณ์ดังกล่าว แสดงถึงพลังในการรวมตัวของชุมชนเพื่อป้องกัน เรียกร้อง ความถูกต้องและเป็นธรรมให้กับชุมชน

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่เจอ ในช่วงแรกของการดำเนินงานวิจัย พบว่าความรู้ความเข้าใจ ของทีมวิจัย ต่อวิธีการดำเนินการยังอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่หลังจากมีการพูดคุยทำความเข้าใจ มาช่วงหนึ่งปัญหาดังกล่าวก็ดีขึ้น อันส่งผลให้ผู้ร่วมงานวิจัย มีความรู้มากขึ้นและเป็นความรู้ที่เป็นกระบวนการทำงาน อย่างมีส่วนร่วมที่อยู่คู่กับชุมชนตลอดไป ในส่วนของนักวิจัยบางคน ต้องไปทำกิจการงานประจำ จึงทำให้มีการหาผู้ช่วยวิจัยเข้ามาร่วมงานจำนวนหนึ่ง

แนวคิดของทิมวิชัยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในส่วนของการคิดเห็นของทิมวิชัยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน มองว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีทางเลือกในการใช้ประโยชน์ และได้รับประโยชน์จากทรัพยากร โดยมีการวางแผนในการจัดการที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นว่าสุดท้ายสิ่งที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวคือ 1) ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2) สภาพสิ่งแวดล้อมได้รับการพัฒนาในระดับที่ไม่ทำลาย 3) เกิดการหนุนเสริมคุณค่าในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการวิเคราะห์ผลประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คงต้องเน้นบทบาทในการจัดสรรภารกิจและหน้าที่ที่ทุกคนปฏิบัติ และสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การคืนประโยชน์กลับสู่สิ่งแวดล้อมและชุมชน ในรูปของกองทุนต่าง ๆ ในส่วนของรูปแบบการจัดการผลประโยชน์ อาจต้องมีคณะกรรมการเป็นคนบริหารดูแล

ในส่วนของการนำองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาตรวจสอบกับชุมชน ผลปรากฏว่า การดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวที่กรุงชิงอยู่บนฐานของทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก และมีการจัดการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการมองหากิจกรรมที่หลากหลาย ตลอดจนการกระจายผลประโยชน์ไปยังทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยหัวใจสำคัญยังอยู่ที่การจัดการทุกอย่างเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ภาคราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติงานดังนี้ 1.) ผลการวิจัยแสดงว่าชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ โดยให้มีการทำลายธรรมชาติให้น้อยที่สุด ดังแสดงให้เห็นผ่านพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น พิธีเบิกป่า พิธีทำบุญนำพา ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องเคารพในเรื่องสิทธิของชุมชน 2.) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นทางเลือกในการร่วมกันจัดการทรัพยากร เพื่อให้เกิดการยั่งยืนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าสนับสนุน 3.) การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการตั้งแต่ เริ่มคิด วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และประเมินผลที่เกิดขึ้น 4.) ผลจากการวิจัย พบว่า ทิมวิชัยและชาวบ้าน สามารถสร้างผลิตภัณฑ์หรือชุดการท่องเที่ยวได้ แต่ช่องทางการจัดจำหน่าย ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง 5.) การท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ไม่ใช่เพื่อหวังรายได้เพียงอย่างเดียว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดพอสมควร 6.) น่าจะต้องส่งเสริม กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโดยตัวชาวบ้านเองเป็นผู้เดินเรื่องในการทำงานให้มากขึ้นเพราะว่าสุดท้ายชาวบ้านจะเกิดปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในโครงการวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้ 1.) การดำเนินการวิจัยในโครงการนี้ได้ทำให้ผู้ที่ร่วมกระบวนการมีโอกาสในการตัดสินใจที่วางอยู่บนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ในการที่จะรับหรือไม่รับ การท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนโดยกิจกรรมวิจัยที่ผ่านมา ชาวบ้านสามารถสร้างเกราะหรือภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน 2.) หลังจากการเสร็จสิ้นโครงการวิจัยครั้งนี้ไปแล้ว น่าจะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทำการวิจัยในประเด็นต่อเนื่อง เช่น การศึกษาผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว 3.) ควรมุ่งส่งเสริมกระบวนการวิจัยโดยชาวบ้านให้มากขึ้นก่อนที่จะลงมือในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่กระทำต่อชุมชน โดยการนำโครงการที่ประสบความสำเร็จไปขยายผลสู่ชุมชนอื่นต่อไป

3. กระบวนการหนุนเสริม ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน โดยการนำความรู้จากสถาบันวิชาการ ที่มีประโยชน์ และไม่ครอบงำชุมชน เช่น แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม การกำหนดปริมาณรองรับของพื้นที่ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นจะต้องหนุนช่วยชุมชนต่อไป

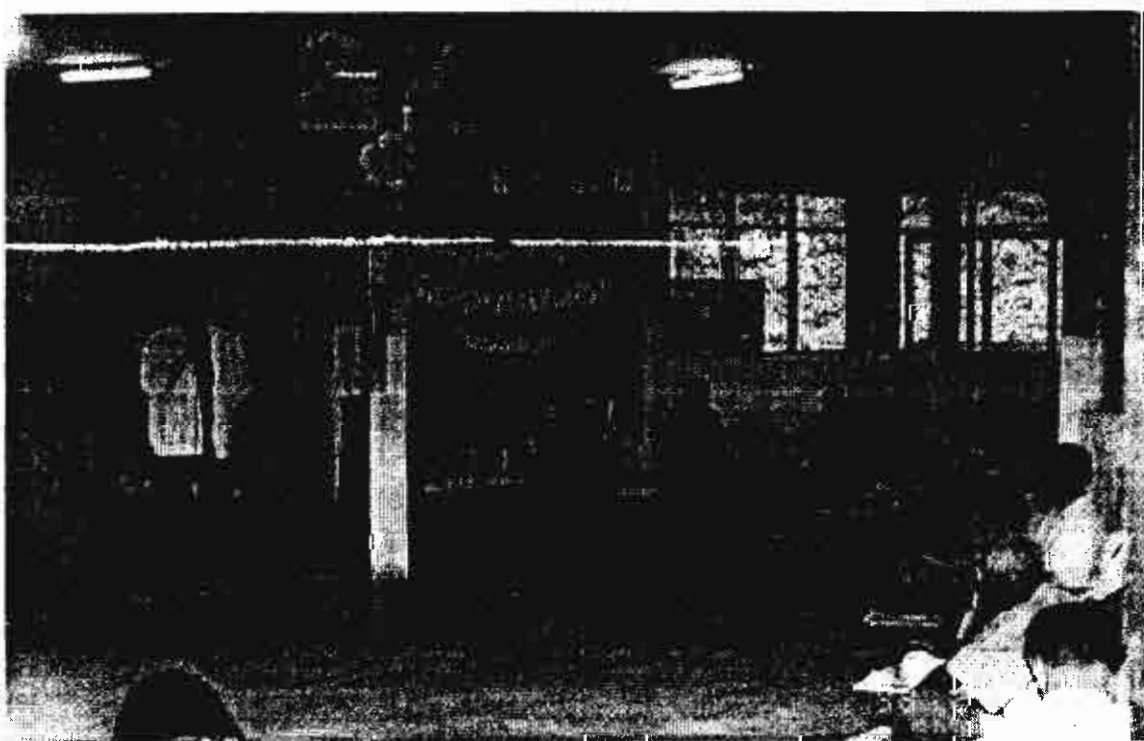
บรรณานุกรม

- กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ พ.ศ. 2544.
- ฐิติ์ ฐาติ และคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มน้ำวาง พ.ศ. 2544.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนคีรีวงและชุมชนกรุงชิง พ.ศ. 2544.
- จักร กิณี และคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของนก ของชาวปวง เกาะญอ ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยดินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2543.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง. แผนพัฒนาตำบล 5 ปีของตำบลกรุงชิง พ.ศ. 2542 เอกสารอัดสำเนา
- ประชาคมตำบลกรุงชิง. แผนพัฒนาตำบล 1 ปี ของตำบลกรุงชิง พ.ศ. 2544 เอกสารอัดสำเนา
- สุริยา สมุทคุปต์ และคณะ 2536 จากห้วยถึงบุญบึง : สิทธิอำนาจและระบบการจัดการทรัพยากรพื้นบ้าน ของชาวนาอีสาน. นครราชสีมา : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ทางมานุษยวิทยาของอีสาน สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม วิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. วิถีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน : พลวัตรและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา กรุงเทพฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.
- อรรณพ คุณเจริญ นาวายุทธ. ปาเขตร่อน โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ 2545.
- อนุชา เล็กสกุลติลก. แนวความคิด นโยบาย และแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการจัดเสวนา เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดน่าน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2544.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประเด็นร่วมในงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2544.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. สนุกกับงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรุงเทพฯ พ.ศ. 2544.
- นิติ เอียวศรีวงศ์. เก็บที่โล่ง แก่งรากหญ้า โครงการต้นน้ำ ต้นชีวิต มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย ชุมชนคนรักป่า พ.ศ. 2543.
- จารุพันธ์ ทองแถม ม.ล. ชีวิตบนดาวเคราะห์โลก. ม.ล. จารุพันธ์ ทองแถม กรุงเทพฯ : บ้านและสวน, 2545.

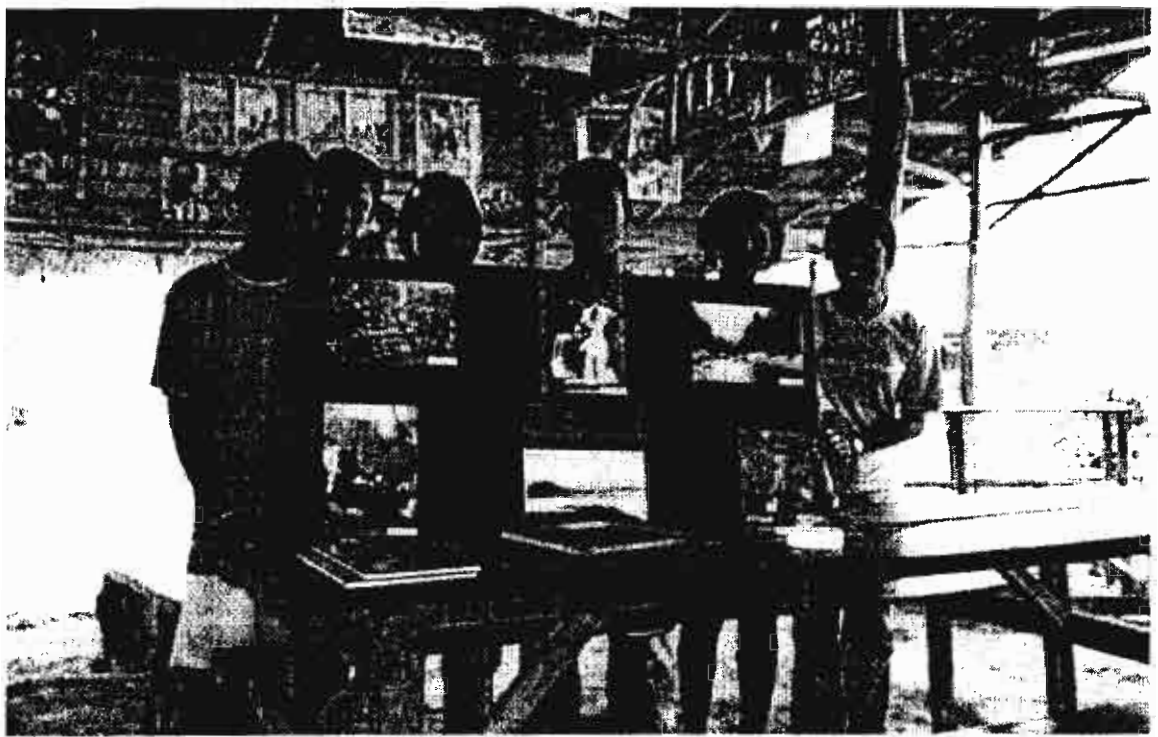
ภาคผนวก
ภาพประกอบกิจกรรมของโครงการ
แบบสอบถามของโครงการ
ประวัติหัวหน้าโครงการ

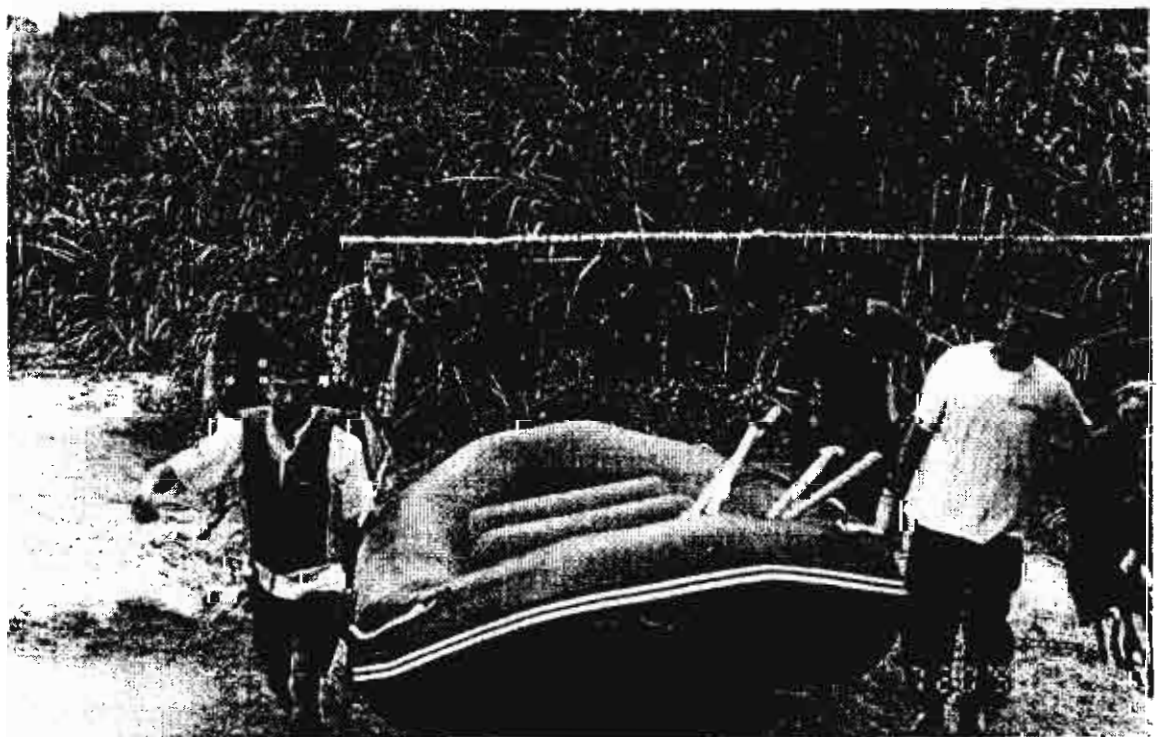
ภาพประกอบที่ 1 การประชุมคณะวิจัยร่วมกับสมาชิก อบต. กรุงชิง

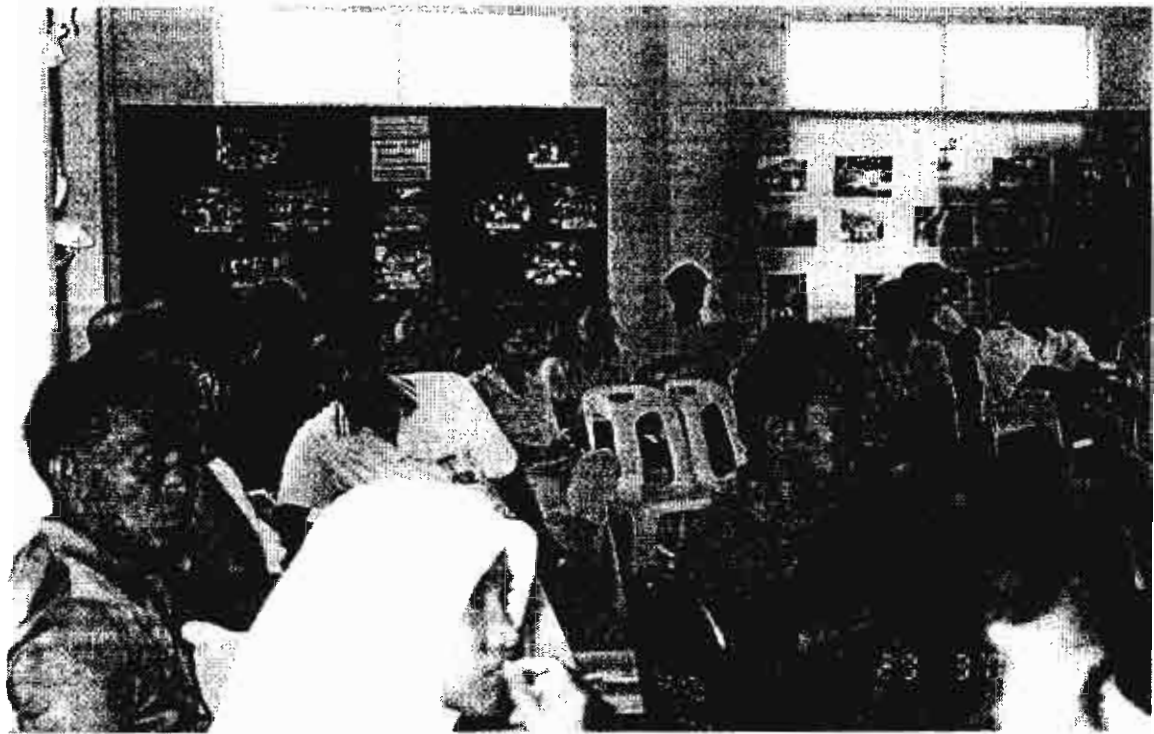
ภาพประกอบที่ 2 หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาลงให้ความรู้

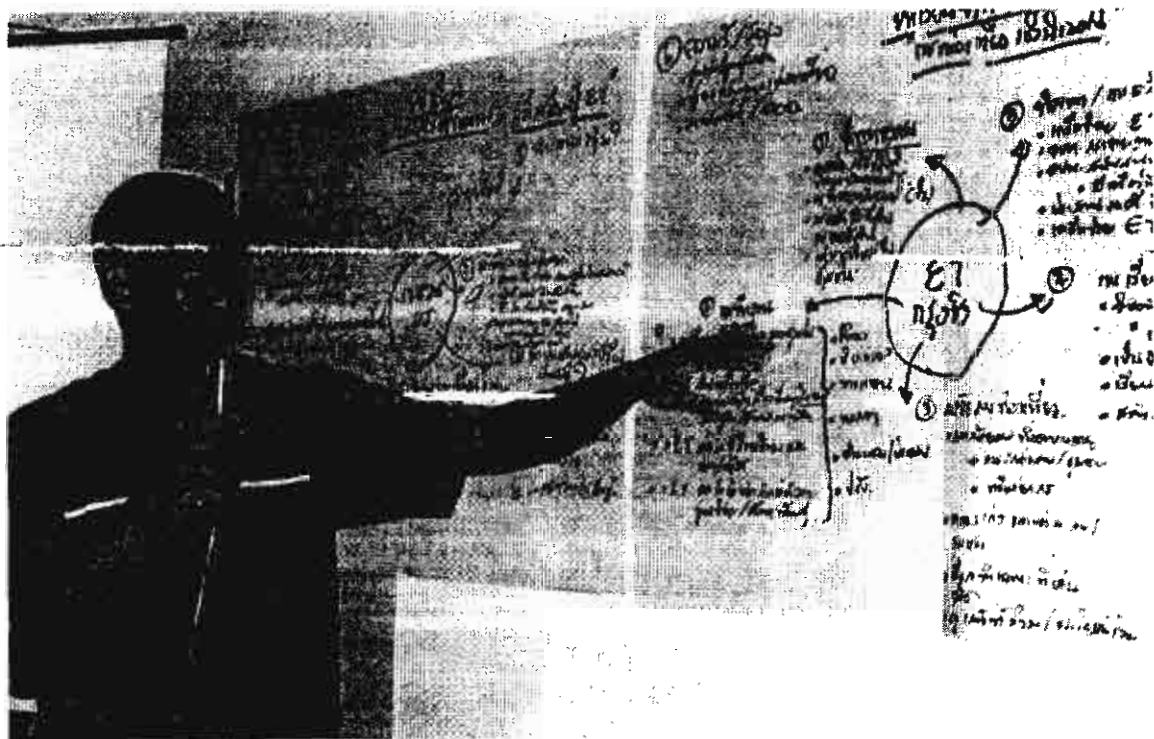
ภาพประกอบที่ 5 ผู้ช่วยวิจัยจัดทำนิทรรศการ

ภาพประกอบที่ 6 สำนวจำลองแก่งร่วมกับ อบต. กรุงชิง

ภาพประกอบที่ 7 เวทีเรียนรู้ งานวิจัยท้องถิ่น

ภาพประกอบที่ 8 ถอดบทเรียนท้องถิ่นเกี่ยวกับกรู๊ปรูท

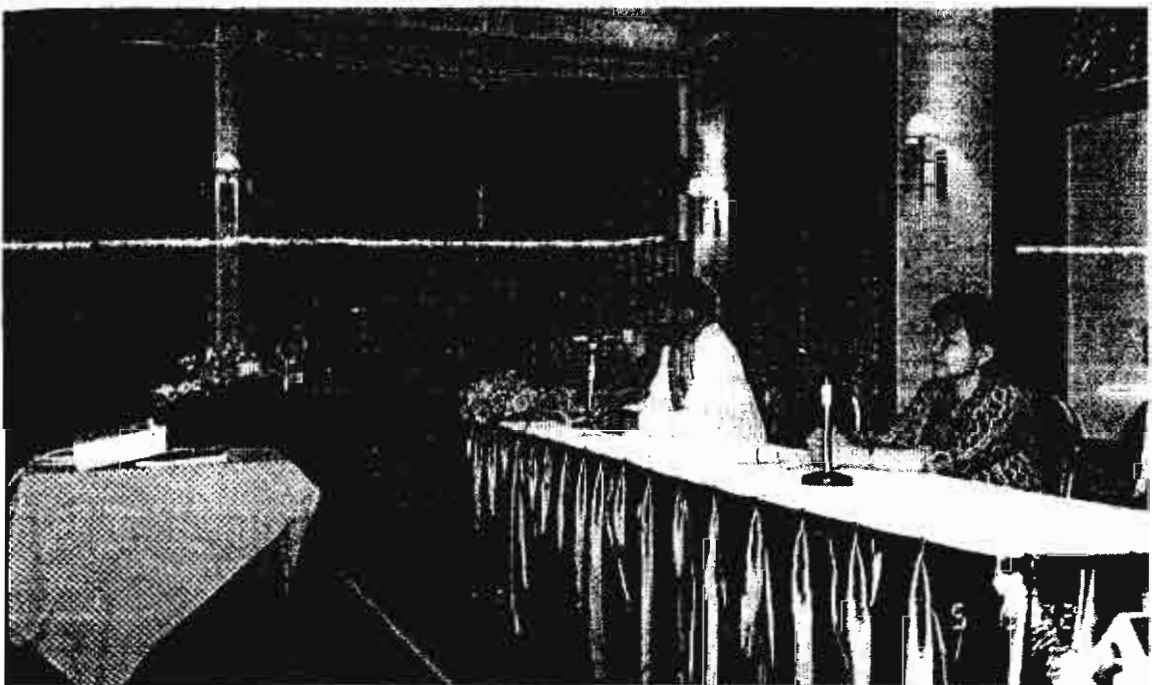
ภาพประกอบที่ 9 ศึกษาฐานจาก NODE ภาคตะวันตก

ภาพประกอบที่ 10 เยี่ยมเยือนโครงการของ สกว. ภาค

ภาพประกอบที่ 11 เยี่ยมเยียนโครงการของ สกว. ส่วนกลาง

ภาพประกอบที่ 12 นำเสนอเวทีท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

แบบสำรวจที่ 1 แบบสำรวจนักท่องเที่ยว/ผู้ประกอบการ/หน่วยงานราชการ
ในโครงการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลกรุงชิง
สภาพการณ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลกรุงชิง

ข้อมูลทั่วไป ของผู้กรอกแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อาชีพ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ นักธุรกิจอิสระ ☐ พนักงานทั่วไป
☐ เกษตรกร ☐ อื่น ๆ
3. ที่อยู่ปัจจุบันของท่าน
☐ กรุงเทพ/ปริมณฑล ☐ ภาคเหนือ ☐ ภาคอีสาน
☐ ภาคกลาง ☐ ภาคใต้ ☐ ภาคตะวันออก
☐ ภาคตะวันตก
4. วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของท่าน
☐ พักผ่อน ☐ ทักษะศึกษา/ดูงาน ☐ เยี่ยมญาติ
☐ ประชุม/สัมมนา ☐ ศาสนา/ประเพณี ☐ อื่น ๆ
5. ในรอบ 1 ปี ท่านท่องเที่ยวจำนวนกี่ครั้ง
☐ 1 - 5 ครั้ง/ปี ☐ 5 - 10 ครั้ง/ปี ☐ มากกว่า 10 ครั้ง/ปี

ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตำบลกรุงชิง

6. ลักษณะการเดินทางแบบใด
☐ บริษัททัวร์ ☐ มาเป็นกลุ่ม.....คน
7. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร/ข้อมูลการท่องเที่ยว มาจากแหล่งใด
☐ แผ่นพับ ☐ วารสาร/หนังสือ ☐ วิทยุ/โทรทัศน์
☐ บริษัทนำเที่ยว ☐ การบอกต่อ ☐ ททท.
☐ อื่น ๆ
8. การท่องเที่ยวในพื้นที่ ท่านมีทัศนคติเกี่ยวหรือไม่
☐ มี ☐ ไม่มี
9. ถ้ามี ควรมีทัศนคติแบบใด
☐ คนในพื้นที่ ☐ คนนอกพื้นที่

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

10. ท่านมาเที่ยวในครั้งนี้ ต้องการที่พักแบบใด (ถ้าพักในชุมชน)

☐ โฮมสเตย์	☐ กางเต้นท์	☐ บ้านคนรู้จัก
☐ รีสอร์ท	☐ อุทยาน	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

11. การท่องเที่ยวของท่าน ถ้าเลือกได้ควรเป็นแบบใด

- ☐ ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เช่น เดินป่า ศึกษาพันธุ์ไม้ ศึกษาแม่น้ำลำน้ำ ทะเลหมอก ล่องแก่ง ดูนก ถ้า น้ำตก บ่อน้ำร้อน อื่น ๆ ระบุ.....
- ☐ ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี เช่น ประวัติชุมชน ประวัติการสู้รบสมัยคอมมิวนิสต์ อื่น ๆ ระบุ.....
- ☐ ด้านงานเทศกาล วัฒนธรรม เช่น พิธีเบิกป่า ทำบุญทำผ้า การละเล่นพื้นบ้านอื่น ๆ ระบุ.....
- ☐ ด้านวิถีชีวิต กิจกรรมและองค์กรชุมชน เช่น การเก็บของป่า สอนการเกษตร กลุ่ม องค์กรต่าง ๆ อื่น ๆ ระบุ.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลกรุงชิง

12. ท่านคิดว่าพื้นที่ในตำบลกรุงชิง มีจุดเด่นอะไรบ้าง

☐ ธรรมชาติ	☐ ประวัติศาสตร์
☐ ภูมิประเทศ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

13. ท่านคิดว่าในพื้นที่ตำบลกรุงชิง มีจุดด้อยอะไรบ้าง

☐ การบริหาร	☐ การจัดการ
☐ การตลาด	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

14. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อชุมชน ในด้านใดบ้าง

☐ ธรรมชาติเสื่อมโทรม	☐ ปัญหาขยะ
☐ วัฒนธรรมชุมชนเปลี่ยนแปลง	☐ อื่น ระบุ.....

15. รูปแบบของการจัดการในพื้นที่ ที่ท่านอยากเห็นเป็นแบบใด

☐ ชุมชนจัดเอง	☐ เอกชนจ้างนอกจัด
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	

16. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ อย่างไร (ปัจจุบัน)

.....

.....

.....

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

17. รูปแบบการท่องเที่ยวในอนาคตที่ท่านอยากเห็น

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

แบบสำรวจที่ 2 แหล่ง/กิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเภท สถานที่ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตชุมชน

ชื่อแหล่ง/กิจกรรม

ที่ตั้งในชุมชน/หมู่บ้าน

คำตอบ

ចាំរោង

จังหวัด

1. ประวัติความเป็นมา

.....

.....

.....

=====

.....

.....

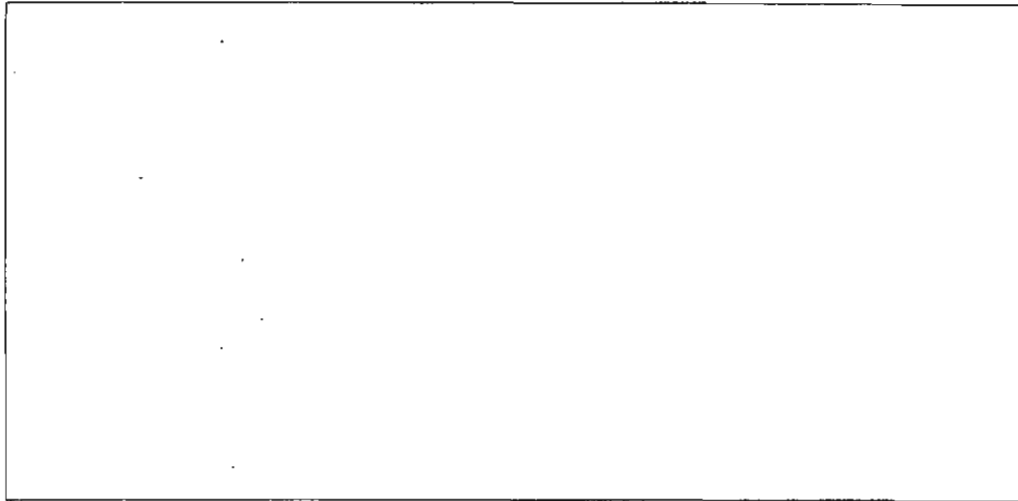
.....

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

2.1 แผนผังบริเวณ

3. บริการ ความสะอาดปลอดภัย

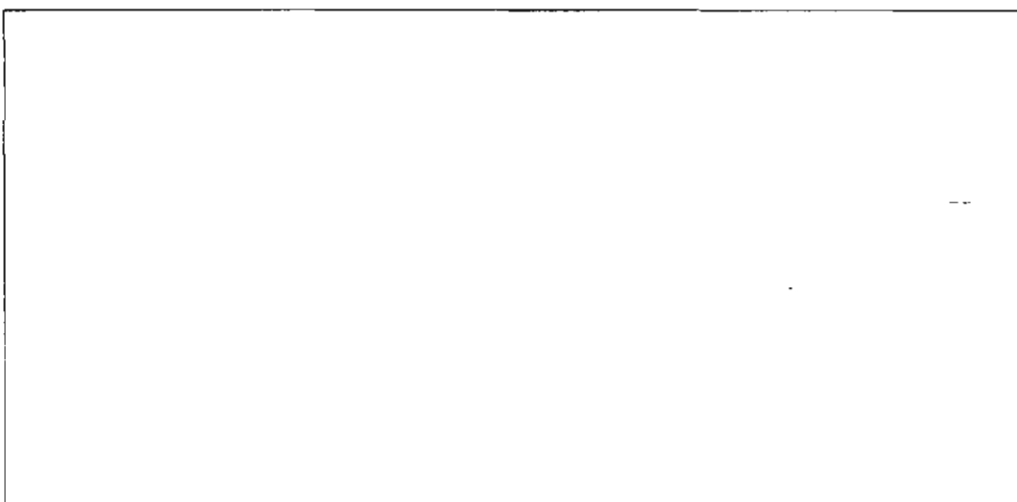
การเข้าถึง ประเภท (ถนน).....สภาพ.....

ระยะทาง.....กม.เวลา.....นาที/ชม.....

จาก.....ถึง.....

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ชื่อ.....ที่อยู่.....โทรศัพท์.....

แผนที่แสดงที่ตั้งและการเข้าถึง

4. สิ่งอำนวยความสะดวก

ป้ายชี้ทาง	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ป้ายแสดงที่ตั้ง	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ข้อมูลรายละเอียด	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
เครื่องดื่ม	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
อาหาร	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ห้องน้ำ/ส้วม	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ผ้าสะอาด	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
การกำจัดขยะ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ไฟฟ้า	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
โทรศัพท์	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....
ที่จอดรถ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ อื่นๆ ระบุ.....

ความปลอดภัย

ทางธรรมชาติ	☐ ปลอดภัยมาก	☐ ปานกลาง	☐ ไม่ชัดเจน ระบุ.....
ทางสังคม	☐ ปลอดภัยมาก	☐ ปานกลาง	☐ ไม่ชัดเจน ระบุ.....

5. จุดดึงดูดเพื่อการท่องเที่ยว

1.
2.
3.
4.
5.

6. สิ่งเรียนรู้ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งต้องเดินพา จัดทำรายละเอียด

1.
2.
3.
4.
5.

7. การมีส่วนร่วม การเป็นเจ้าของชุมชน ชาวบ้าน มีอะไรบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

8. ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางดีและไม่ดี ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

9. ความประทับใจโดยรวม

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ให้ข้อมูล

บันทึกสรุปโดย

วันที่

แบบสำรวจที่ 3 แบบสำรวจข้อมูลจากชาวบ้านในพื้นที่ตำบลกรุงชิง

แบบสำรวจนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลกรุงชิง โดยกลุ่มรักป่ากรุงชิง มุ่งสำรวจความคิดเห็นของชาวบ้าน ในตำบลกรุงชิง ใน 4 เรื่อง * ทรัพยากรและสภาพการท่องเที่ยว * การมีส่วนร่วมในกิจการการท่องเที่ยว * การเรียนรู้จากการท่องเที่ยว * และการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการสัมภาษณ์สอบถามชาวบ้าน

ทรัพยากรและสภาพการท่องเที่ยว

1. ที่เที่ยวหรือการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน มีอะไรบ้าง

- 1 จุดเด่น / ของดี คือ
- 2 จุดเด่น / ของดี คือ
- 3 จุดเด่น / ของดี คือ
- 4 จุดเด่น / ของดี คือ
- 5 จุดเด่น / ของดี คือ

2. การท่องเที่ยวในชุมชนของท่านมีผลดี / ผลเสีย อย่างไรบ้าง

1. ด้านสังคม	☐ ผลดี	☐ ผลเสีย	
	☐ มาก	☐ ดีมาก	☐ น้อย
2. ด้านเศรษฐกิจ	☐ ผลดี	☐ ผลเสีย	
	☐ มาก	☐ ดีมาก	☐ น้อย
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	☐ ผลดี	☐ ผลเสีย	
	☐ มาก	☐ ดีมาก	☐ น้อย
4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	☐ ผลดี	☐ ผลเสีย	
	☐ มาก	☐ ดีมาก	☐ น้อย

3. ท่านและครอบครัวของท่านได้รับผลจากการท่องเที่ยวบ้างหรือไม่อย่างไร

- ☐ ไม่ได้รับ ☐ ได้รับ ☐ อื่น ๆ ระบุ

การมีส่วนร่วมในกิจการท่องเที่ยว

4. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนหรือไม่ อย่างไร

1. ไม่มีส่วนร่วม เพราะ
2. มีส่วนร่วม เพราะ

โครงการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง

5. ถ้ามีโอกาสท่านสนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนประเภทใด บทบาทใด

1.บทบาท
2.บทบาท
3.บทบาท

6. ท่านคิดว่าที่ผ่านมากลุ่มใดได้ประโยชน์ จากมากไปหาน้อย

1.
2.
3.
4.
5.

การเรียนรู้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว

7. จากการที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนที่ผ่านมามีอะไรบ้าง

1.
2.
3.

8. ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวได้รู้อะไรบ้าง จากการมาเที่ยวที่นี่

1.
2.
3.

9. สิ่งที่น่าสนใจในชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง

1.
2.
3.

10. ท่านอยากเรียนรู้อะไรบ้างจากการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่มี

1.
2.
3.

การพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

11. ท่านเห็นวาระบบการจัดการ การท่องเที่ยวในชุมชนในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

12. ท่านรู้และเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือไม่

- ☐ รู้ รู้มาจาก
- ☐ ไม่รู้

13. ตามความเข้าใจของท่าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง

1. การท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ ไม่สร้างผลกระทบต่อด้านลบ ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคม วัฒนธรรม
2. การท่องเที่ยวที่สร้างการเรียนรู้ไปด้วย ทั้งชาวบ้าน/นักท่องเที่ยว
3. การท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดการ และเป็นเจ้าของกิจการ
4. 1+2
5. 1+3
6. 2+3
7. 1+2+3
8. อื่น ๆ

14. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่สร้างผลกระทบด้านลบ สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และชาวบ้านมีส่วนจัดการและเป็นเจ้าของ ท่านต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- ☐ ต้องการ เพราะ
- ☐ ไม่ต้องการ เพราะ

15. ถ้าจะให้การท่องเที่ยวของชุมชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรปรับปรุงอะไร

1. เรื่อง รายละเอียด
2. เรื่อง รายละเอียด
3. เรื่อง รายละเอียด
4. เรื่อง รายละเอียด
5. เรื่อง รายละเอียด

ด้วยความขอบคุณ

ผู้สำรวจ

วันที่

ในนามของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลกรุงชิง

แบบสอบถาม

การศึกษาดูงานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ณ.สยามซาฟารี จ.ภูเก็ต บ้านเกาะขวาน้อยจ.พังงา บ้านเขาน้ำค้างจ.สงขลา

วันที่ 14-16 กรกฎาคม 2544

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายกากลงในช่อง ☐ และกรอกข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่านและเป็นความจริง ขอขอบพระคุณในความกรุณาที่ท่านให้ความร่วมมือ ณ ที่นี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2.อายุ ☐ ปี

3.ระดับการศึกษา ☐ ป.6และต่ำกว่า ☐ ม.1-ม.6

☐ ปวช. ปวส. ☐ปริญญาตรีและสูงกว่า

4.อาชีพ ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ ข้าราชการ

☐ เกษตรกร ☐ ลูกจ้าง

☐ อื่น ๆ

5.ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนด้านใดหรือไม่

☐ ไม่เกี่ยวข้อง ☐ เกี่ยวข้องระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน

1.ท่านมีความพอใจเพียงใดเกี่ยวกับ พอดีมาก พอใจปานกลาง พอใจน้อย ไม่พอใจ

1.1 การบรรยายจากสถานที่ดูงาน ☐ ☐ ☐ ☐

1.2 การจัดสถานที่และบริการ ☐ ☐ ☐ ☐

1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรม ☐ ☐ ☐ ☐

1.4 การต้อนรับจากสถานที่ดูงาน ☐ ☐ ☐ ☐

1.5 ความรู้ที่ท่านได้รับ ☐ ☐ ☐ ☐

2.ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์จากการ ประโยชน์ ประโยชน์ ประโยชน์ ไม่ได้รับ

ศึกษาดูงานมากน้อยเพียงใด มาก ปานกลาง น้อย ประโยชน์

2.1 การบรรยายของตัวแทนในสถานที่ ☐ ☐ ☐ ☐

2.2 การศึกษาดูงานในพื้นที่ ☐ ☐ ☐ ☐

3.ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ด้านการ มาก ปานกลาง น้อย ไม่รู้

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด

3.1 ก่อนการดูงาน ☐ ☐ ☐ ☐

3.2 หลังการดูงาน

☐☐☐☐

4. ท่านคิดว่าท่านจะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มากน้อยเพียงใด

☐ มาก☐ ปานกลาง☐ น้อย☐ ไม่ใช่

5. ท่านมีปัญหาหรือไม่เกี่ยวกับ

5.1 การบรรยาย

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

5.2 การดูงานในพื้นที่

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน

1. ท่านมีความพอใจเพียงใดเกี่ยวกับ

พอใจมาก

พอใจปานกลาง

พอใจน้อย

ไม่พอใจ

1.1 กำหนดการศึกษาดูงาน

☐☐☐☐

1.2 พนักงานขับรถ

☐☐☐☐

1.3 ยานพาหนะ

☐☐☐☐

1.4 ที่พัก

☐☐☐☐

1.5 อาหารเช้า

☐☐☐☐

1.6 อาหารกลางวัน

☐☐☐☐

1.7 อาหารเย็น

☐☐☐☐

1.8 ระยะเวลาในการดูงาน

☐☐☐☐

1.9 ผู้ดูแลรับผิดชอบในการดูงาน

☐☐☐☐

2. ท่านมีปัญหาหรือไม่เกี่ยวกับ

2.1 กำหนดการดูงาน

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.2 พนักงานขับรถ

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.3 ยานพาหนะ

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.4 ที่พัก

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.5 อาหารเช้า

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.6 อาหารกลางวัน

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.7 อาหารเย็น

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.8 ระยะเวลาที่ใช้ในการดูงาน

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

2.9 ผู้ดูแลรับผิดชอบในการดูงาน

☐ ไม่มี☐ มี ระบุ.....

3. ท่านคิดว่าการดูงานครั้งนี้คุ้มค่าหรือไม่

☐ คุ้ม☐ ไม่คุ้ม เพราะ.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน

1. ความคิดเห็นต่อรูปแบบของกิจกรรมที่ดำเนินงาน

1.1 สยามชาฟารี จ.ภูเก็ต

.....

.....

.....

1.2 บ้านเกาะยาว จ.พังงา

.....

.....

.....

1.3 บ้านเขาน้ำค้าง จ.สงขลา

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นต่อการบริหาร จัดการและการบริการแหล่งท่องเที่ยว

1.1 สยามชาฟารี จ.ภูเก็ต

.....

.....

.....

1.2 บ้านเกาะยาว จ.พังงา

.....

.....

.....

1.3 บ้านเขาน้ำค้าง จ.สงขลา

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นต่อการนำเสนอของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

โครงการ วิจัยการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมต.กรุงชิง

แบบประเมินผล

หลังการสัมมนาเรื่อง ท้องเที่ยวอย่างไรให้ชุมชนยั่งยืน

วันที่ 30 มิถุนายน ถึง 1 กรกฎาคม 2544 ณ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง

1. ท่านคิดว่า การจัดสัมมนาในครั้งนี้มีประโยชน์กับท่านหรือไม่อย่างไร
☐ มีประโยชน์ ☐ ไม่มีประโยชน์
2. ท่านคิดว่า เนื้อหาในการสัมมนาตรงกับท่านต้องการหรือไม่
☐ ตรง ☐ ไม่ตรง
3. ท่านคิดว่า อาหาร ที่พัก ตลอดจนระยะเวลาในการสัมมนาเหมาะสมหรือไม่
☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม
4. ท่านคิดว่า วิทยากรที่เชิญมาให้ความรู้เหมาะสมหรือไม่
☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อโครงการวิจัยที่ลงในพื้นที่ ต.กรุงชิง

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่า จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวต่อไปอย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่า น่าจะมีการจัดให้ความรู้ในลักษณะนี้ต่อไปหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ
โครงการวิจัยฯ

ประวัติและผลงานของหัวหน้าโครงการ

1. ชื่อ นายเชาวลิต สิริฤทธิ์

2. ที่อยู่ 17/5 หมู่ที่ 2 ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

3. ประวัติการศึกษา

ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดเปียน

มัธยมศึกษา โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา

4. ประวัติการทำงาน

2533 จัดตั้งกลุ่ม รักษ์กรุงชิง

2542 ร่วมก่อตั้งกลุ่มท่องเที่ยวตำบลกรุงชิง

2543 ประธานจัดทำแผนพัฒนา 5 ปี ตำบลกรุงชิง

2543 ประธานประชาคมอำเภอนบพิตำ จัดทำแผนพัฒนา 5 ปี

2545 ตัวแทนประเทศไทย นำเสนอกรณีศึกษา การจัดการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ โดยชุมชน